

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

VERSLAG AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het VLAREL en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

A. Algemene toelichting

De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen in het voorliggende wijzigingsbesluit van de Vlaamse Regering gaan over:

1. de inkanteling van de bodemmaterialen in de grondverzetregeling van het VLAREBO en de daarmee gepaard gaande wijzigingen van het VLAREMA, VLAREM II, VLAREL en Milieuhandhavingsbesluit;
2. de aanpassing van de procedure van cofinanciering van bodemsaneringswerken;
3. de reparatie van de onverenigbaarheidsregeling voor bodemsaneringsdeskundigen.

Hierna volgt een algemene duiding bij de voormelde wijzigingen.

1. Inkanteling van bodemmaterialen in de grondverzetregeling

Met voorliggend besluit wordt de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem van titel III, hoofdstuk XIII, van het VLAREBO uitgebreid naar alle bodemmaterialen die gebruikt worden als bodem: uitgegraven bodem, bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib. Dit betekent dat de huidige voorwaarden voor het gebruik van uitgegraven bodem en de traceerbaarheidsprocedure zullen gelden voor alle voormelde bodemmaterialen.

Voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen

De algemene principes van de grondverzetsregeling blijven bij de inkanteling van de bodemmaterialen behouden.

Onder de huidige regeling kan uitgegraven bodem gebruikt worden als de te gebruiken bodem voldoet aan welbepaalde kwaliteitscriteria. Deze criteria zijn gebaseerd op de actuele bodemkwaliteit, het blootstellingsrisico, het risico op verspreiding van verontreinigende stoffen en de geldende ruimtelijke functie van de ontvangende

grond.

De gebruiksvoorwaarden voor uitgegraven bodem zijn opgebouwd als een getrapt systeem waarbij de gebruiksmogelijkheden restrictiever zijn naarmate hogere gehalten aan verontreinigde stoffen in de bodem voorkomen. Ernstig verontreinigde bodemmaterialen mogen slechts in een beperkt aantal gevallen worden toegepast binnen een aangewezen gebied. Er mag hierbij geen sprake zijn van een onaanvaardbaar risico voor mens, plant en dier en geen urgentie van sanering aanwezig zijn.

Uitgegraven bodem kan niet alleen gebruikt worden als bodem, maar ook als grondstof in bouwwerken of in producten. De waarden voor bouwkundig bodemgebruik of gebruik in een vormvast product gelden voor gebruik in welbepaalde toepassingen met een bouwkundig karakter. De waarden beogen een bescherming van het leefmilieu. Er worden geen bouwtechnische keuringen opgelegd. Het is aan de aannemer om het geschikte materiaal in de geschikte toepassing te gebruiken. De sector kan desgewenst zelf een verdere certificatie organiseren.

De onderbouwing van het begrip 'bouwkundig bodemgebruik' baseert zich op de milieuhygiënische kwaliteit en milieuhygiënische functie (= afgeschermd toepassing) en niet zozeer op een bouwtechnische karakterisatie. Voor bouwkundig bodemgebruik staat de functie centraal. De functie bepaalt de gebruiksvoorwaarden van de bodemmaterialen. In de praktijk betekent dit dat een civieltechnische, bouwtechnische of geluidstechnische onderbouwing beschikbaar is. De verwijzing naar de draagkracht van de ondergrond van de constructies is een onvoldoende voorwaarde om af te wijken van de algemene functie van een bodem.

De toepassingen bouwkundig bodemgebruik vertrekken vanuit de principes van het bodembeheer. In dergelijke toepassingen worden er in beginsel geen nieuwe verontreinigingen in het milieu gebracht en verandert er in feite weinig tot niets aan de milieubelasting door de verplaatsing van de bodemmaterialen. Voor bouwkundig bodemgebruik van bodemmaterialen geldt geen toetsing aan de kwaliteit van de ontvangende bodem, zoals geldend bij gebruik als bodem. In plaats van een vergelijking van de toe te passen materialen met de ontvangende bodemkwaliteit staat de emissie van stoffen uit de toe te passen bodemmaterialen centraal. De toetsing richt zich in eerste instantie op de risico's van verspreiding vanuit de toepassingslocatie. De emissie-eisen vormen de maximale grens van toelaatbare uitloging naar de bodem en het grondwater.

De criteria voor gebruik van uitgegraven bodem die voldoet voor gebruik voor bouwkundig bodemgebruik zijn op dezelfde basis onderbouwd als de criteria voor het gebruik van grondstoffen als bouwstof. Als bepaalde materialen voor gebruik als bouwstof in aanmerking komen, moet een uitgegraven bodem die voldoet aan dezelfde voorwaarden eveneens kunnen gebruikt worden in de toepassing. De waarden voor vrij gebruik bieden de garantie dat na gebruik van het bodemmateriaal alle bodemfuncties mogelijk blijven. De waarden voor vrij gebruik liggen tussen de streefwaarde en de strengste bodemsaneringsnorm (type II). Zo vormen ze een evenwicht tussen een beperkte aanrijking ten opzichte van de natuurlijke samenstelling van de bodem en de maximale bescherming van mens en ecosysteem bij rechtstreekse blootstelling. Voor bodems met hogere concentraties blijft het basisprincipe dat enkel bodemmaterialen die voldoen aan 80% van de bodemsaneringsnorm van het bestemmingstype van de ontvangende grond, die een gelijke of betere 'kwaliteitsclassificatie' als de ontvangende grond hebben en die voldoen aan de bodemsaneringsnorm voor een bestemmingstype III, als bodem op de locatie kunnen worden gebruikt.

Het beleidskader geeft ruimte voor lokaal maatwerk waar dat nodig is. Deze ruimte

wordt alleen gegeven bij een goede milieuhygiënische onderbouwing van de humane en ecologische risico's die het gebruik met zich meebrengen. In de kadastrale werkzone kunnen aangerijkte bodemmateriële in de werkzone op een milieuhygiënische verantwoorde wijze worden gebruikt. In de zone voor het gebruik ter plaatse kunnen de bodemmateriële min of meer op dezelfde plaats worden teruggelegd. De kans op verspreiding van een eventueel voorkomende bodemverontreiniging is in dat geval minimaal.

Het spanningsveld tussen milieutechnische eisen en het duurzaam beheer van bodemmateriële moet in verhouding zijn met het risicoprofiel van de materiaalstroom. Zowel strenge milieutechnische eisen als het ontbreken van milieutechnische eisen kunnen een negatieve invloed hebben op het duurzaam beheer. Bij de afweging of bodemmateriële voor bouwkundig bodemgebruik in aanmerking komen, moet worden rekening gehouden met het geheel van constructieonderdelen die zowel milieuhygiënisch als bouwtechnisch de duurzaamheid van de constructie bepalen en met de terugneembaarheid van de toegepaste materiële.

De gehanteerde begrippen in VLAREBO en VLAREMA voor gebruik van materiële in bouwwerken, respectievelijk "bouwkundig bodemgebruik" en "bouwstof" dekken niet dezelfde lading. Bij de verdere uitwerking van de wetgevende kaders is het belangrijk dat dit voor ogen wordt gehouden en dat deze begrippen (inclusief het VLAREMA-begrip "werk") éénduidig zijn gedefinieerd. In de mate dat het gebruik verschilt, kan ook verantwoord worden dat het normenkader niet volledig gelijkloopt. Het is wel belangrijk dat de in het VLAREMA en VLAREBO gehanteerde principes dezelfde zijn. Om eenzelfde beschermingsniveau te bieden, spreekt het voor zich dat het gebruik van afvalstoffen op of in de bodem eenzelfde beschermingsniveau moet bieden.

Bodemmateriële moeten vooraleer ze gebruikt worden, voldoen aan de voorwaarden voor het gebruik. Als bodemverbeterende middelen aan de bodemmateriële worden toegevoegd, moet het mengsel niet opnieuw gecontroleerd worden, voor zover de toeslagstoffen voldoen aan de wettelijke bepalingen. Het gebruik van afvalstoffen als grondstof onder de vorm van toeslagstoffen bij bodemmateriële is echter wel aan beperkingen onderworpen. Het normenkader van het VLAREBO en VLAREMA loopt niet volledig gelijk en VLAREMA-materiële kunnen hoge gehalten aan metalen bevatten. Grondstoffen die voldoen voor het gebruik als bouwstof kunnen enkel als bodemverbeterende toeslagstof aan bodemmateriële die voldoen voor vrij gebruik toegevoegd worden, als het mengsel blijft voldoen aan de waarden voor vrij gebruik. Voor zover de grondstoffen hoge gehalten aan metalen bevatten, moet er ook steeds op toegezien worden dat de toevoeging van de grondstof geen overschrijding van de norm voor bouwkundig bodemgebruik veroorzaakt.

De criteria voor het gebruik van bodemmateriële zijn milieuhygiënisch. Als die kwaliteit bepaald is, kan de aannemer binnen zijn expertise zelf beslissen in welke toepassing hij het wil gebruiken. In het kader van de traceerbaarheidsprocedure moet de bodembeheerorganisatie het gebruik van het materiaal in de juiste toepassing opvolgen en controleren. In een tweede leven hebben bodemmateriële die als grondstof in een vormvast product zijn gebruikt, hun eigenheid als bodem verloren. In een verder leven zullen deze materiële bouw- en sloopmateriële zijn. In een niet vormvaste toepassing (bouwkundig bodemgebruik) kunnen de bodemmateriële opnieuw ingezet worden. Deze materiële zullen opnieuw opgevolgd worden met de traceerbaarheidsprocedure van de bodembeheerorganisaties. Binnen deze procedure zal dit materiaal al gekend zijn, aangezien het reeds opgevolgd is door de bodembeheerorganisatie in het eerste leven.

Gehalte aan stenen

De definities van bodemmateriële hebben betrekking op bodemmateriële die in de

natuurlijke staat aangetroffen worden en die niet met andere materialen vermengd zijn. In Vlaanderen is er echter ook een historisch passief aan ophooglagen en puinlagen die in de bodem voorkomen en die al dan niet in belangrijke mate vermengd zijn met de omringende bodem. In die puinlagen vindt men doorgaans minerale bestanddelen (puin, vliegias, sintels, slakken...), maar ook niet-minerale, niet-natuurlijke bestanddelen (glas, plastic, behandeld en onbehandeld hout). Vanuit het bodemsaneringskader worden deze lagen beheerd en hierbij worden de milieukosten voor verwerking ten opzichte van de baten afgewogen.

Tot op heden bestond er geen wettelijke norm voor het gehalte aan stenen dat in de bodem aanwezig mag zijn om deze tijdens het uitgraven nog als bodem te beschouwen en niet als afvalstof. In de huidige grondverzetregelgeving wordt namelijk enkel gesteld dat bij gebruik buiten de kadastrale werkzone het gehalte aan stenen maximaal 5 gewichtsprocent mag bedragen om toe te passen als bodem. Bij gebruik als bouwstof of als bodem binnen de kadastrale werkzone wordt geen maximaal gehalte aan stenen opgelegd. Daarom wordt nu ook geregeld in hoeverre dergelijk gemengd materiaal wordt aangemerkt als bodemmateriaal. Hiertoe wordt een maximaal gewichtspercentage voor stenen en steenachtig materiaal gehanteerd. Als het bodemmateriaal met meer dan 25 gewichtsprocenten stenen en steenachtig materialen vermengd is, wordt het bodemmateriaal niet als bodem aangemerkt voor de toepassing van dit besluit. Dit sluit aan bij de richtlijn die de OVAM momenteel hanteert voor uitgegraven bodem. Door middel van zeven of scheiden wordt het percentage ander materiaal voor dergelijke partijen teruggebracht tot onder de 25 gewichtsprocenten, vooraleer de partij kan worden aangemerkt als bodemmateriaal. Dit zeven of afscheiden tot onder 25 gewichtsprocenten is te beschouwen als een behandeling van afvalstoffen.

Het zeven of afscheiden van stenen of steenachtige materialen uit bodemmateriaal die minder dan 25% stenen of steenachtige materialen bevatten moet in het kader van de omgevingsvergunning niet als afvalstoffenbehandeling beschouwd worden. Dergelijke stromen moeten wel gezeefd worden voor men ze als bodem op een andere locatie kan gebruiken.

Een belangrijk gevolg van het hanteren van dit kader is het feit dat tijdelijke opslagplaatsen voor bodem die vergund zijn onder rubriek 61 van de indelingslijst van VLAREM II, enkel uitgegraven bodem mogen aanvaarden voor zover de uitgegraven bodem maximaal 25% (bodemvreemde) stenen bevat. Uitgegraven bodem met meer dan 25% stenen moet, naargelang de kwaliteit van de bodem (puin uit verontreinigde bodem is geen inert materiaal tot aangetoond is dat voldaan is aan de voorwaarden bouwstofkwaliteit), door een inrichting onder rubriek 2.2.2 f/g van de indelingslijst van VLAREM II aanvaard worden. De afgezeefde bodem wordt afgevoerd volgens de bepalingen van het VLAREBO en er wordt voor de partij een technisch verslag opgesteld en een bodembeheerrapport aangevraagd.

Het belangrijkste principe bij sloop- en uitgraafactiviteiten blijft het brongericht werken, zodat verontreiniging van bodemmateriaal met stenen en andere bodemvreemde materialen wordt voorkomen. Bodemmateriaal en puin zijn twee fracties die men apart moet onttrekken. Door selectief te werken kunnen alle fracties immers gescheiden worden ingezameld. Het blijft van cruciaal belang dat bij het slopen en uitgraven, alle materialen in de mate van het mogelijke gescheiden van elkaar worden aangeboden voor verdere verwerking.

Waarden voor gebruik - Normering

In het VLAREBO zijn enerzijds bodemsaneringsnormen (bijlage 4) en anderzijds

gebruikswaarden voor bodemmaterialen (de waarde voor vrij gebruik als bodem en de waarden voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product: bijlage 5 tot en 7) vastgelegd. De waarden voor vrij gebruik bieden de garantie dat alle bodemfuncties mogelijk blijven en liggen tussen de streefwaarde en de strengste bodemsaneringsnorm. Zo vormen ze een evenwicht tussen een beperkte aanrijking ten opzichte van de natuurlijke samenstelling van de bodem en de maximale bescherming van mens en ecosysteem bij rechtstreekse blootstelling.

Een waterbodem is de bodem van een oppervlaktewaterlichaam. Het Bodemdecreet is van toepassing op waterbodems, maar de bodemsaneringsnormen van het VLAREBO zijn dit evenwel niet. Waterbodems die onder de vorm van bagger- en ruimingsspecie op land gebruikt worden, zijn wel onderworpen aan de gebruikswaarden voor bodemmaterialen van het VLAREBO.

De waarden voor bouwkundig bodemgebruik of voor gebruik in een vormvast product gelden voor gebruik van bodemmaterialen in welbepaalde toepassingen met een bouwkundig karakter. De functie die het materiaal in deze toepassing uitoefent, verschilt van de functie als bodem. De waarden voor bouwkundig bodemgebruik liggen tussen de waarde voor vrij gebruik en de minst strenge bodemsaneringsnorm. Ze vormen een evenwicht tussen een beperkte aanrijking ten opzichte van de omringende of onderliggende natuurlijke bodem en de maximale bescherming van mens en ecosysteem gelet op de afwezigheid van een rechtstreekse blootstelling. Gelet op de aard van de bodemmaterialen zijn enkel emissie-eisen opgenomen voor de courant voorkomende anorganische parameters. Dat gebeurt aan de hand van een ecotoxicologische risicobeoordeling, waarbij wordt gekeken naar het daadwerkelijke effect van de gebruikte bodemmateriaal op het leven in de bodem en het grondwater. De afgelopen jaren zijn er door de VITO verschillende onderzoekstaken uitgevoerd voor de OVAM ter onderbouwing van de normering voor het gebruik van afvalstoffen als grondstof en het gebruik van uitgegraven bodem voor bouwkundig bodemgebruik. De toepassing van minerale reststoffen (zowel afvalstoffen als uitgegraven bodem) vormt een raakvlak tussen het bodembeleid en afvalstoffenbeleid. Om een uniforme aanpak en consistente regelgeving te waarborgen, is een gemeenschappelijke onderbouwing voor de normaflleiding voorgesteld.

Bij de afleiding van de risico-gebaseerde grenswaarden zijn dezelfde veilige bodem- en grondwaterconcentraties, dezelfde toepassingsscenario's en hetzelfde transportmodel gebruikt. Bij de finale afleiding van de nieuwe waarden voor het gebruik van een potentiële grondstof als grondstof is vervolgens een afweging gemaakt tussen het stimuleren van het gebruik (ruime afzetmogelijkheden) enerzijds en het degelijk beschermen van bodem en grondwater (berekende risico-gebaseerde grenswaarden) anderzijds. Het finale resultaat van de studie zijn wetenschappelijk onderbouwde ontwerpnormen voor het vrij gebruik van bodem en het bouwkundig bodemgebruik/vormvast product (VLAREBO) en het gebruik in of als bouwstof (VLAREMA) die het milieu op eenzelfde manier beschermen en rekening houden met haalbaarheid in de praktijk.

In VLAREBO is de enkelvoudige schudtest (CMA/2/II/A.19) geïmplementeerd als methode voor de bepaling van het risico op uitloging van anorganische stoffen uit uitgegraven bodem die op of in de bodem wordt gebracht. Deze normen zijn afgeleid op basis van de normen van de kolomproef (CMA/2/II/A.9.1). Recent heeft VITO risico-gebaseerde grenswaarden onderbouwd voor de normering op basis van de enkelvoudige schudproef.

Uit de studie van de VITO blijkt dat het invoeren van de enkelvoudige schudtest voor bagger- en ruimingsspecie ter vervanging van de kolomtest haalbaar is. Op basis van voormelde overwegingen wordt voorgesteld om de uitloognormen van het gemeenschappelijk normenkader voor uitgegraven bodem te gebruiken bij de

enkelvoudige schudtest voor bagger- en ruimingsspecie. Zo kan ook met één test besloten worden hoe de bagger- en ruimingsspecie kan worden gebruikt of verwijderd.

Bij de sector heerste de verwachting dat met een gemeenschappelijk normenkader, ongeacht de juridische status van het materiaal, dezelfde analysemethodes en dezelfde normen zouden worden opgenomen in het juridisch kader. Dat is echter niet het geval. Wel heeft het vooropgestelde normenkader een één gemaakte onderbouwing zodat mens en milieu op dezelfde manier beschermd worden.

Gedetailleerde info hierover is terug te vinden in de volgende studies van VITO, uitgevoerd in opdracht van OVAM:

- Validatie schudtest: Relatie poriewater en risico gebaseerde grenswaarden; Kris Broos, Ingeborg Joris en Mieke Quaghebeur; Studie uitgevoerd in opdracht van OVAM; 2010/RMA/R/XXX; Maart 2010
- Overzichtsrapport Gemeenschappelijk Normenkader 2007-2011, Kris Broos, Ingeborg Joris en Mieke Quaghebeur, 2011/SCT/R/156, December 2011;
- Haalbaarheidsstudie en afleiding finale normvoorstellen voor toepassingsgebied bouwstof (VLAREA) en bouwkundig bodemgebruik/vormvast product (VLAREBO); Kris Broos, Ingeborg Joris, Johan Vos en Mieke Quaghebeur; 2011/SCT/R/40; Februari 2011
- Evaluatie bruikbaarheid 1-staps schudtest als alternatief voor de kolomtest voor bagger- en ruimingsspecie; Philippe Dierckx, Roeland Geurts en Kris Broos; 2016/SMAT/R/0818; December 2016

Een aantal normen worden gewijzigd naar aanleiding van voornoemde studies. Voor sommige stoffen zoals zware metalen, BTEX, PAK's, minerale olie,... gelden eisen voor de maximale samenstellingswaarde. Het aantal parameters waarop standaard hoeft te worden getoetst is beperkt. De erkende bodemsaneringsdeskundige is echter gebonden door de zorgplicht en moet steeds toetsen op de aanwezigheid van alle verdachte stoffen, ook al zijn deze niet als norm opgenomen in de bijlagen van de VLAREBO.

Bemonstering- en analyse van bodemmateriaal

Om de kwaliteit van bodemonderzoeken en bodemsaneringen te waarborgen, wordt in de bodemwetgeving reeds sedert 1995 voorzien in de verplichte tussenkomst van erkende bodemdeskundigen. De bemonstering in het kader van de bodemonderzoeken gebeurt ofwel door de erkende bodemsaneringsdeskundige, ofwel door een door hem aangestelde monsternemer die onder zijn leiding werkt. De analyse van de genomen monsters gebeurt in een laboratorium, erkend voor de analyse van bodemmonsters. Op basis van de veldwerkcontroles bij verschillende deskundigen die de laatste 2 jaar door de OVAM zijn uitgevoerd, kan besloten worden dat de monsterneming uitgevoerd onder leiding van de erkende bodemdeskundigen kwaliteitsvol verlopen.

Het is de taak van de bodemsaneringsdeskundige om te garanderen dat alle deelaspecten van het onderzoek (opmaak bemonsteringsstrategie, de bemonstering, interpretatie van de analyseresultaten van de genomen monsters en de rapportage in het technisch verslag) correct en met de nodige expertise worden uitgevoerd. De grondverzetsregeling steunt voor de kwaliteitsbepaling van de bodemmateriaal op geijkte standaardprocedures die toelaten om verschillende stromen via een aangepaste strategie te karakteriseren. De bemonsteringsstrategieën en analysepakketten zijn aangepast aan de specifieke situatie, zoals de aard van het materiaal, heterogene of homogene partijen en specifieke verdachte parameters. De bemonsteringsstrategieën voor bagger- en ruimingsspecie die zijn opgenomen in de code van goede praktijk voor bagger- en ruimingsspecie en de CMA voor bemonstering van afvalstoffen worden overgenomen in de standaardprocedure voor de opmaak van een technisch verslag. Verdere bepalingen voor de technische uitvoering van de

bemonstering van het vaste deel van de bodem worden opgenomen in de CMA voor de bemonstering van bodem. Deze CMA wordt aangevuld met specifieke bepalingen voor de technische uitvoering van de bemonstering van waterbodems en van de bodemmateri len.

Door zijn expertise en met de bestaande instrumenten kan de erkende bodemsaneringsdeskundige alle bodemonderzoeken zelfstandig uitvoeren ongeacht de aard van de verontreiniging. Dit ondervangt de bezorgdheid van de waterwegbeheerder over de bepaling dat zij voor bodemmateri len waarvan men weet of redelijkerwijs kan aannemen dat zij verontreinigende stoffen bevatten die niet in bijlage V bij het VLAREBO vermeld worden zelf zouden moeten aantonen dat het gebruik ervan geen impact heeft. Het is juist de taak van de erkende bodemsaneringsdeskundige om een drempelwaarde voor te stellen voor niet genormeerde stoffen waarvoor nog weinig concrete info en zelf geen erkende analysemethode of norm beschikbaar is.

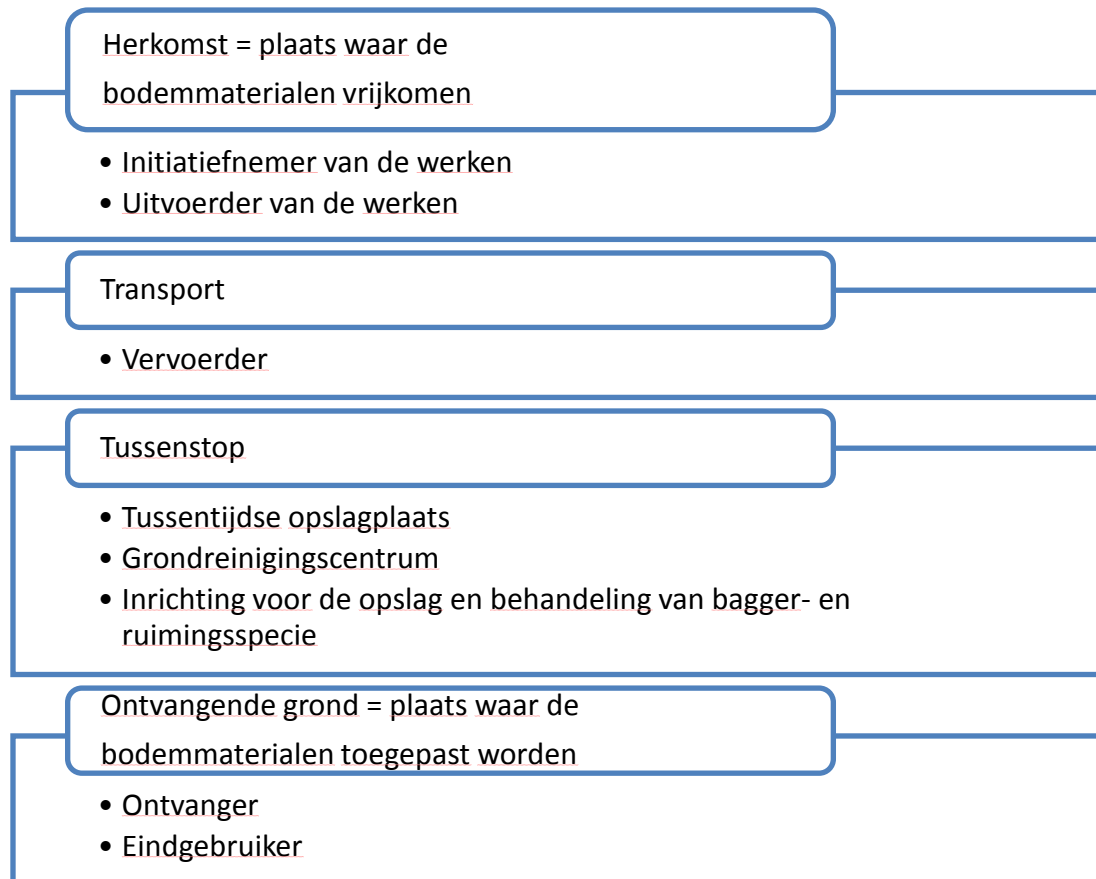
Traceerbaarheid van bodemmateri len

De overheveling van de bepalingen van het gebruik van bodemmateri len zoals bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentoniet-slib uit het VLAREMA naar het VLAREBO zal bijdragen tot een betere traceerbaarheid en controle op het gebruik. Een goede defini ring van de terminologie en helder beschreven procedures zijn noodzakelijk om onduidelijkheden te voorkomen.

De traceerbaarheidsprocedure is een kwaliteitszorgsysteem dat moet garanderen dat de bodemmateri len volgens de gestelde voorwaarden op rechtmatige wijze worden gebruikt. De procedure is eenvormig, biedt rechtszekerheid voor de betrokkenen en maakt een snelle afhandeling van de documenten, een goede uitwisselbaarheid van informatie en een onafhankelijke controle mogelijk. De erkende bodembeheerorganisatie is de beheerder van de traceerbaarheidsprocedure die de essenti le stappen in het gebruik van bodemmateri len begeleidt en controleert.

Deze traceerbaarheidsprocedure maakt het mogelijk om het verband te leggen tussen de plaats van herkomst, het beoogde gebruik en de plaats van het gebruik van de bodemmateri len. De traceerbaarheidsprocedure heeft echter niet de bedoeling elke stap tijdens de uitvoering van de grondwerken en de verplaatsing van de bodemmateri len te beheersen en te controleren (procescontrole). Het is wel de bedoeling op cruciale momenten elke betrokken partij op haar verantwoordelijkheid te wijzen en met gerichte controles correct gedrag aan te moedigen.

De traceerbaarheidsprocedure maakt het mogelijk op de verschillende onderdelen van de keten te handhaven. Met de verduidelijking van de bevoegdheden kan beter worden opgetreden tegen de verantwoordelijke actor in de keten. In dit kader vormt de controle op het eindgebruik slechts een enkel onderdeel van de keten.

Actoren

De traceerbaarheidsprocedure van titel III, hoofdstuk XIII van het VLAREBO identificeert de verschillende actoren met het oog op de daaraan verbonden verplichtingen en verantwoordelijkheden. Deze actoren kunnen hun taken deels of volledig toevertrouwen aan een derde partij, zonder dat dit hem ontslaat van zijn eigen verantwoordelijkheden en verplichtingen, én voor zover deze derde partij optreedt als gemandateerde van de betreffende actor. Zo kan bijvoorbeeld de initiatiefnemer van de werken de taak voor de opmaak van een technisch verslag delegeren naar zijn studiebureau, zodat deze in zijn naam en voor zijn rekening de werken begeleidt en opvolgt.

De initiatiefnemer van de werken is de persoon die het technisch verslag door een erkende bodemsaneringsdeskundige laat opmaken. De bodemsaneringsdeskundige is een onafhankelijke deskundige die middels zijn erkenning aantoont dat hij de wetenschappelijke en juridische expertise bezit om als onderzoeker en adviseur op te treden voor de uitvoering van de bepalingen van het Bodemdecreet en het VLAREBO. Met de opmaak van het technisch verslag bepaalt de bodemsaneringsdeskundige hoe vanuit milieu-hygiënisch oogpunt met de bodemmaterialen moet worden omgegaan. Zo nodig formuleert hij een advies voor de begeleiding van de graafwerken en richtlijnen voor het gebruik van bodem.

Het technisch verslag wordt conformverklaard door een erkende bodembeheerorganisatie. Door de garantie van onafhankelijk onderzoek en de controle erop kan de uitvoerende aannemer de verantwoordelijkheid voor het gebruik van de uitgegraven bodem op zich nemen.

Het is de taak van de uitvoerder van de werken om de nodige meldingen te doen en de grondverzettoelating en het bodembeheerrapport aan te vragen. In geval de grondwerken in onderaanneming worden uitgevoerd, zijn de verplichtingen die voortvloeien uit de traceerbaarheidsprocedure ten laste van de grondwerker, zonder evenwel dat dit de hoofdaannemer(s) ontslaat van hun eigen (contractuele) verantwoordelijkheid en verplichtingen om een kopie van de bodembeheerrapporten over te maken aan de initiatiefnemer van de werken. Door het verankeren van het principe van de opvolging van de totale massabalans is er in het bijzonder voor de hoofdaannemer een belangrijke sturende en coördinerende rol weggelegd, aangezien hij als enige partij verantwoordelijk is voor de totaliteit van de werken. Omgekeerd kan de grondwerker zijn verplichtingen in de traceerbaarheidsprocedure niet delegeren naar een vervoerder of vervoersorganisator die zelf geen mandaat heeft gekregen voor de uitvoering van de grondwerken.

De uitvoerder moet de gebruiksvoorwaarden voor het gebruik van de bodemmateriële aan de ontvanger meedelen bij overdracht van het bodemmateriaal. De ontvanger of de eindgebruiker van het bodemmateriaal krijgt de garantie over de gewenste kwaliteit voor de gewenste toepassing, hetzij als bodem hetzij voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product. Bij het afleveren van het bodemmateriaal eindigt de verantwoordelijkheid van aanvoerder. Het wordt de verantwoordelijkheid van de ontvanger om die voorwaarden ook na te leven. Het is niet de taak van een aanvoerder om dat te gaan controleren.

De ontvanger is de uitvoerder van de werken die het bodemmateriaal ontvangt met het oog op gebruik ervan. De ontvanger die een partij bodemmateriaal wil gebruiken op de plaats van toepassing moet zich daarbij afvragen of de beoogde toepassing de instemming van de bouwheer van de locatie heeft. Hij staat in voor het correct doorgeven van de gegevens inzake het beoogde gebruik van de uitgegraven bodem en, na levering, voor het correcte gebruik van de uitgegraven bodem. . In de praktijk bleek dat bij overtredingen van het gebruik van uitgegraven bodem echter vaak dat de opdrachtgever te goeder trouw was en dat een overtreding zich eerder in de keten had voorgedaan, bijv. bij de kwalificatie van de bodem voor gebruik als bouwkundig bodemgebruik. Als gebruiksvoorwaarden zijn opgelegd moet hij voldoen aan deze verplichtingen.

De eindgebruiker wordt door middel van het bodembeheerrapport op de hoogte gebracht van het gebruik van de uitgegraven bodem. De eindgebruiker is diegene die de grond beheert waar de bodemmateriële gebruik worden.

Verplichtingen

Het algemeen principe blijft dat verdachte gronden en alle uitgravingen groter dan 250 m³ door de traceerbaarheidsprocedure gevat worden en dat een technisch verslag en een bodembeheerrapport wordt opgemaakt. Ook de bestaande vrijstellingen op deze regel blijven onveranderd na de inkanteling van de bodemmateriële.

Door de invoering van een aanmelding moeten alle uitvoerende actoren voor het gebruik van bodemmateriële gekend zijn bij de bodembeheerorganisaties. De aanmelding kadert in de verbetering van de traceerbaarheidsprocedure en de meerwaarde berust in het feit de toezichthouder structureel kan nagaan of uitvoerders volgens de regeling werken.

De uitzonderingsbepaling waardoor voor uitgravingen van minder dan 250m³ op onverdachte terreinen geen technisch verslag en bodembeheerrapport nodig is, wordt soms misbruikt door zowel bouwheren als grondwerkers om hun verplichtingen te ontwijken. Deze situatie werkt de valse concurrentie in de hand en maakt het voor de grondwerkers die de regels wel respecteren uiterst moeilijk. De uitzondering

bemoeilijkt bovendien de handhaving doordat de vervoerders bij een wegcontrole eenvoudigweg antwoorden dat de grond die ze vervoeren van een kleine uitgraving (250 m³) afkomstig is. Het is voor de politiediensten en de bevoegde toezichthoudende ambtenaren quasi onmogelijk om dit ten gronde te verifiëren.

De invoering van de meldingsplicht voor het transport van bodemmateriële afkomstig van kleinere uitgravingen op een onverdachte grond zal een waardevol instrument zijn in de handhaving. Daarom wordt voor het transport van bodemmateriële op regelmatige basis in het kader van beroepswerkzaamheden een meldingsplicht ingevoerd. De meldingsplicht kadert in de verbetering van de traceerbaarheidsprocedure en het resultaat volgt uit het feit dat de reglementering ervan dit soort transport beter controleerbaar maakt. Het transport van bodemmateriële, uitgezonderd transporten met voertuigcombinaties van minder dan 3,5 ton, worden aan de bodembeheerorganisatie gemeld. Niet alle vervoerders zijn onderworpen aan de meldingsplicht, maar de uitzonderingen beperken zich tot de transporten door particulieren, zelfstandigen en kleine ondernemers die niet op regelmatige basis vervoer van bodemmateriële organiseren.

Procedures

Met de praktijkervaring en de procedures die nu al in de praktijk door de bodembeheerorganisaties als inspiratiebron worden toegepast, worden de bestaande traceerbaarheidsprocedures verfijnd. Verder worden specifieke procedures opgenomen voor de oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie.

Wanneer in het kader van bagger- of ruimingswerken specie op de oever wordt gedeponieerd, zijn de bepalingen van het VLAREBO (met inbegrip van de normen) van toepassing. Dit wil zeggen dat bij het deponeren van specie op de oever te allen tijde moet worden voorkomen dat de gehalten aan verontreinigingsparameters in de bodem van de aanpalende oever de bodemsaneringsnormen overschrijden. Als de bodemsaneringsnormen door de deponie van specie worden overschreden, kan dit een nieuwe bodemverontreiniging veroorzaken waarvoor een zelfstandige saneringsplicht geldt. Voor de specifieke manier van werken waarbij bagger- en ruimingsspecie eerst op de oever van onbevaarbare waterlopen wordt gelegd, wordt een traceerbaarheidsprocedure voor oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie geïntroduceerd. De procedure voor oeverdeponie voor ontwatering van bagger- en ruimingsspecie en voor noodruiming reglementeert de tussentijdse uitspreiding van de bagger- en ruimingsspecie op de oevers van de waterloop met het oog op de ontwatering of in geval van noodruiming, en in afwachting van de afvoer of gebruik. Deze oeverdeponie is bijgevolg niet te beschouwen als het gebruik van bagger- en ruimingsspecie. De huidige praktijk wordt ingepast in de traceerbaarheidsprocedures voor oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie zodat de opvolging van het gebruik van de ontwaterde specie wordt verzekerd.

Volumebalans van de uitgevoerde werken

Bij de opmaak van het technisch verslag wordt de milieuhygiënische kwaliteit van de vrijgekomen of vrij te komen bodemmateriële bepaald. Het is echter niet uitgesloten dat in de bodem ook andere materiële (afvalstoffen) voorkomen, hetzij als bijmenging met de bodem, hetzij als afzonderlijke lagen. Al die uit te graven materiële zullen tijdens de uitvoering van de werken worden verplaatst. Voor de bodemmateriële formuleert de erkende bodemsaneringsdeskundige, per bodemkwaliteit en per uitgravingszone of per partij, een eenduidig advies over de uitvoeringsbepalingen bij de uitgraving en de gebruiksvoorwaarden voor het gebruik van de bodemmateriële. Voor de andere voorkomende lagen, zoals puin- en afvallagen, volgt een advies hoe deze materiële volgens de van toepassing zijnde wetgeving gebruikt of verwijderd worden.

In het technisch verslag zijn verschillende partijen met verschillende kwaliteit niet enkel ruimtelijk afgebakend (zoneringsplan), maar ook gekwantificeerd in de opmetingstabel. Deze tabel vormt voor de erkende bodembeheerorganisaties de basis voor de verdere opvolging. Het correct attesteren van de volumes geleverde bodemmateriële (geschikt voor gebruik) kan maar gebeuren als de bodembeheerorganisatie op de hoogte is van de bestemming van alle uitgegraven volumes. Om een volledig zicht op de grondbalans te krijgen moeten de bodembeheerorganisaties de bestemming kunnen nagaan van de partijen die niet geschikt zijn voor gebruik of die zijn afgevoerd naar een ander gewest/land. De opvolging van de volumebalans van de vrijgekomen materialen zal bijgevolg een belangrijke rol spelen om de afvoer en het gebruik van de bodemmateriële op te volgen en te controleren.

Het correct inschatten van volumes bij grondverzet is geen sinecure. In die zin is het belangrijk om te beseffen dat de opvolging van de volumebalans niet zozeer inhoudt dat de volumes uit opmetingstabel en afgeleverde bodembeheerrapporten exact overeenstemmen (ontwerpen kunnen wijzigen, ...). Wel is van belang dat afwijkingen onverwijld aan de bodembeheerorganisatie gemeld worden om problemen te voorkomen, en dat de nodige bewijzen voorhanden zijn om de verschillen te verklaren. Indien voldoende bewijzen voorhanden zijn om de geleverde bodemmateriële te attesteren, zal de bodembeheerorganisatie overgaan tot het uitreiken van de bodembeheerrapporten.

Opslag versus gebruik van bodemmateriële

De tussentijdse opslag van bodemmateriële op een tussentijdse opslagplaats, een grondreinigingscentrum of een inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie wordt niet beschouwd als het gebruik van bodemmateriële. Voor de tijdelijke opslag van bodemmateriële gedurende langere tijd en in afwachting van toepassing op een geplande en gemelde eindbestemming gelden de voorschriften van de omgevingsvergunning. De opslag duurt maximaal drie jaar en gebeurt in afwachting van het gebruik op een eindbestemming.

De organisatie van de tussentijdse opslag van uitgegraven bodem en bagger- en ruimingsspecie en de verwijdering van bodemmateriële worden geregeld met de omgevingsvergunning. Wel stelt het VLAREBO dat deze organisatie op zodanige wijze moet gebeuren dat de traceerbaarheid van de bodemmateriële verzekerd blijft.

Erkenning van bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie

In overeenstemming met de mogelijkheid tot erkenning van een inrichting voor tijdelijke opslag van uitgegraven bodem en van een grondreinigingscentrum kan in de vervangen regeling van titel III, hoofdstuk XIII van het VLAREBO een inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie erkend worden voor het afleveren van een bodembeheerrapport voor de specie die zij verhandelt.

De bodembeheerorganisaties vormen samen met het toezicht van de overheid een belangrijke en noodzakelijke schakel in de controle en de beheersing van een milieuverantwoord grondverzet. Het steunt op de medeverantwoordelijkheid van de toezichthoudende overheid, de uitvoerende overheid en de uitvoerende privésector.

2. Wijziging procedure cofinanciering bodemsaneringswerken

De wijzigingen in de artikelen 21 tot en met 28 van dit besluit hebben

betrekking op de regeling cofinanciering van bodemsaneringswerken, opgenomen in artikel 54/1 tot en met 54/15 van het VLAREBO.

Met voorliggende wijzigingen wordt onder meer beoogd om de cofinancieringsprocedure voor de aanvrager en de OVAM te vereenvoudigen.

Zo wordt afgestapt van de procedure waarbij de aanvrager een aanvraag tot cofinanciering voorafgaand aan de bodemsaneringswerken en een aanvraag tot uitbetaling van de toegekende cofinanciering op basis van de facturen na de uitvoering van de werken bij de OVAM moet indienen. In de aangepaste procedure wordt de cofinanciering aangevraagd en uitbetaald na de uitvoering van de bodemsaneringswerken. Als overgangsmaatregel blijft de oude procedure uiteraard wel gelden voor cofinancieringsbeslissingen die dateren van voor de inwerkingtreding van de nieuwe procedure.

Een andere vereenvoudiging betreft het schrappen van de complexe regeling rond de overdraagbaarheid van het toegekende recht op cofinanciering. Om toch ten volle de mogelijkheid voor de verwerver te behouden om op de tussenkomst beroep te doen, wordt het personeel toepassingsgebied van de cofinanciering niet langer beperkt tot de eigenaar die de grond voor 1 juni 2008 heeft verworven. Ook de verwerver die na 31 december 2018 een grond verwerft van een eigenaar die voldoet aan de voorwaarden tot cofinanciering, kan in aanmerking komen voor cofinanciering van de bodemsaneringswerken.

3. Reparatie van de onverenigbaarheidsregeling voor bodemsaneringsdeskundigen

Het voorliggend besluit beoogt de bestaande onverenigbaarheidsregeling voor erkende bodemsaneringsdeskundigen in het VLAREL van 19 november 2010 (artikel 53/5) te wijzigingen. Naar aanleiding van recente rechtspraak is tot uiting gekomen dat de werkelijke bedoeling van de wetgever onvoldoende duidelijk in de wettekst werd vertaald. Het is de bedoeling om via de wijzigingsbesluit de wettekst in overeenstemming te brengen met de werkelijke bedoeling van de onverenigbaarheidsregeling.

Om de kwaliteit van bodemonderzoeken en bodemsaneringen te waarborgen, wordt in de bodemwetgeving onder meer voorzien in de verplichte tussenkomst van erkende bodemsaneringsdeskundigen. De erkenning van bodemsaneringsdeskundigen werd initieel geregeld in het VLAREBO, maar is sedert 2013 in het VLAREL opgenomen. Die regeling voorziet niet alleen in algemene erkenningsvoorwaarden en gebruikseisen die van toepassing zijn op alle categorieën van erkenningen in het VLAREL, maar ook in bijzondere erkenningsvoorwaarden en gebruikseisen voor elke categorie afzonderlijk en dus ook voor de bodemsaneringsdeskundigen.

Een van die specifieke voorwaarden voor het gebruik van de erkenning als bodemsaneringsdeskundige is geformuleerd als een gebruiksverbod. In artikel 53/5 VLAREL worden een aantal gevallen opgesomd waarbij geacht wordt dat de bodemsaneringsdeskundige zijn taak niet objectief of onafhankelijk kan uitvoeren gelet op een welbepaalde band met de opdrachtgever of de uitvoerder van de werken (onder meer bloed- en aanverwantschap in bepaalde graad, financiering, controle). Van het gebruiksverbod kan de minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, op verzoek van de bodemsaneringsdeskundige afwijken. Hiertoe moet de bodemsaneringsdeskundige aantonen dat de kwalitatieve uitvoering van de prestaties toch kan worden gewaarborgd en hij er zich toe verbindt om de bijkomende controlekosten van de OVAM te vergoeden.

De toepassing van artikel 53/5, §1, 4° VLAREL – namelijk dat een bodemsaneringsdeskundige geen gebruik mag maken van zijn erkenning in het geval dat

de deskundige rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of gedeeltelijk, gefinancierd, gecontroleerd of beheerd wordt door een persoon die ook de voormelde opdrachtgever of uitvoerder rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of gedeeltelijk, financiert, controleert of beheert – heeft in het verleden aanleiding gegeven tot een doelconforme pragmatische invulling en interpretatie. De letterlijke interpretatie van artikel 53/5, §1, 4°, werd volkomen onwerkbaar geacht zodat in de praktijk werd gezocht naar een teleologische en uitvoerbare interpretatie, met name een invulling waarbij naar alle redelijkheid kan gesteld worden dat er sprake kan zijn van een vermoeden dat de onafhankelijkheid en objectiviteit van de erkend bodemsaneringsdeskundige niet langer gegarandeerd is en waarbij het voor de erkende bodemsaneringsdeskundige (en ook voor derden) ook kenbaar is dat die situatie zich voordoet.

Met betrekking tot die onverenigbaarheid inzake financiering heeft de Raad van State in zijn arresten van 12 januari 2015 (RvS nr. 229.782 en 229.783) evenwel *prima facie* geoordeeld dat "artikel 53/5, § 1, 4°, c), VLAREL kortweg een financiering lijkt te vereisen, rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of gedeeltelijk. Er wordt geen drempel vereist of voorwaarden opgelegd. Op het eerste gezicht lijkt er dan ook bij de toepassing geen terugkoppeling vereist naar de doelstelling van het artikel, namelijk het niet in het gedrang brengen van de onafhankelijkheid van de deskundige, temeer zoals uit artikel 53/5, § 2, VLAREL blijkt, de minister hier wel een opdracht lijkt te hebben."

Zelfs de kleinste (on)rechtstreekse participatie of financiering van een erkende bodemsaneringsdeskundige door de opdrachtgever of de uitvoerder van de werken of een persoon die hiermee verbonden is, lijkt in het licht van de strikt letterlijke lezing van de voormelde bepaling bijgevolg te volstaan om een gebruiksbeperking of zelfs structurele uitsluiting in hoofde van een erkend bodemsaneringsdeskundige te doen ontstaan. In functie van de organisatiestructuur van de erkende bodemsaneringsdeskundige zal het evenwel niet steeds mogelijk zijn om na te gaan of, en zo ja in welke mate, de erkende bodemsaneringsdeskundige op een bepaald ogenblik aan dergelijke financiering onderworpen is. Aandelen van een vennootschap kunnen op elk ogenblik worden verhandeld zonder dat kleine transacties verplicht aan transparantie zijn onderworpen. Toch oordeelt de rechtspraak dat ook in die gevallen sprake is van een onverenigbaarheid en dus van een gebruiksverbod voor de erkende bodemsaneringsdeskundige, terwijl dit niet overeenstemt met hetgeen de wetgever voor ogen had met die onverenigbaarheidsregeling.

Naast het gegeven dat de invulling van de wettekst conform de strikt letterlijke lezing door de rechtspraak niet strookt met de ratio legis, moet ook worden vastgesteld dat de toepassing van het gebruiksverbod in de praktijk onwerkbaar is en ook aanleiding geeft tot rechtsonzekerheid bij de betrokken actoren. Verschillende pistes werden in overweging genomen om de huidige regeling te repareren. Daarbij werd in eerste instantie aansluiting gezocht bij bestaande invullingen van het begrip 'controle' en/of 'invloed', zo onder meer de 'vennootschapsrechtelijke controle' uit het Wetboek van Vennootschappen en het begrip 'overheersende invloed' uit de wetgeving overheidsopdrachten. Daarnaast werden ook de voorgenomen onverenigbaarheidsregeling voor erkende laboratoria en zelfs de opheffing van de onverenigbaarheidsregeling als alternatieve oplossingsvoorstellen in aanmerking genomen. Finaal werd evenwel geopteerd voor het voorstel, opgenomen in artikel 66 van voorliggend ontwerpbesluit omdat het de vereiste rechtszekerheid biedt, het nodige draagvlak heeft bij de betrokken actoren en vooral omdat het meest beantwoordt aan de doelstelling van de onverenigbaarheidsregeling, meer bepaald het waarborgen van een objectieve en kwalitatieve uitvoering van de aan de erkend bodemsaneringsdeskundige toevertrouwde werkzaamheden.

B. Artikelsgewijze toelichting

1. Wijzigingen in titel II van VLAREM

Verschillende bepalingen van VLAREM II worden in overeenstemming gebracht met de regeling over de inkanteling van bodemmateriële in het VLAREBO. In de betreffende VLAREM-bepalingen wordt de term "uitgegraven bodem" telkens vervangen door de term "bodemmateriële". Op die manier wordt het toepassingsgebied van de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem uitgebreid naar alle bodemmateriële die gebruikt worden als bodem. In de verdere artikelsgewijze bespreking wordt deze wijziging niet verder aangehaald.

Artikel 1. In artikel 1.2.1. van VLAREM II ("DEFINITIES BODEM") wordt een definitie van de term 'bodemmateriële' opgenomen waarbij wordt doorverwezen naar de definitie in het Bodemdecreet.

Artikel 2 tot en met 4. In het kader van de volumebalans van de werken (bouwwerken, bagger- en ruimsingswerken), maar ook in kader van het asbeststappenplan voor uitgegraven bodem wordt beleidsmatig aangestuurd om alle materiële die vrijkomen bij werken te laten onderzoeken.

Tijdens de opmaak van het technisch verslag zal de erkende bodemdeskundige de milieuhygiënische kwaliteit van de bodemmateriële, maar ook van andere voorkomende materiële (bijv. lagen mijnsteen, puinlagen) bepalen. Als een erkende bodemsaneringsdeskundige voor de opmaak van een technisch verslag bemonsteringen op bodemmateriële of ander uit te graven materiële uitvoert of laat uitvoeren en hij laat de monsters analyseren door een erkend laboratorium voor bodem of afval, dan moeten de resultaten van het technische verslag bruikbaar blijven om te voldoen aan bepalingen van VLAREM II.

Als voorbeeld kan de verwijdering van niet valoriseerbare baggerspecie op een monodeponie aangehaald worden. Momenteel worden afvalstoffen pas op een stortplaats geaccepteerd als ze bemonsterd zijn door of onder leiding van een erkend laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materiële als vermeld in artikel 6, 5°, e), van het VLAREL. Deze vereiste moet bewerkstelligen dat op een kwaliteitsvolle manier bemonsterd wordt. De erkende bodemsaneringsdeskundigen of de monsternemers die onder leiding van de erkende bodemsaneringsdeskundige de monsters in het kader van de opmaak van een technisch verslag nemen, zijn echter niet altijd erkend als laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materiële.

De erkenning als bodemsaneringsdeskundige garandeert wel dat alle deelaspecten van het bodemonderzoek (opmaak bemonsteringsstrategie, de bemonstering, interpretatie van de analyseresultaten van de genomen monsters en de rapportage in het technisch verslag) correct en met de nodige expertise uitgevoerd of opgevolgd worden door de bodemsaneringsdeskundige. De erkende bodemsaneringsdeskundige moet er bij de uitvoering van zijn taken steeds voor zorgen dat volgens de geldende bemonsteringsstrategieën en -procedures wordt gewerkt en biedt zodoende ook een kwaliteitsvolle bemonstering. Vanuit deze optiek biedt de bijkomende bemonstering en heranalyse van vrijgekomen bodemmateriële door een erkend laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materiële, enkel en alleen om deze te kunnen storten, geen meerwaarde. Beiden werken immers conform hun erkenning en onder toezicht van de OVAM. De herbevestiging van de onderzoeksresultaten werkt enkel kostenverhogend en geeft aanleiding tot vertraging bij de uitvoering van projecten. Het is niet meer dan logisch dat de onderzoeksresultaten van de technische verslagen die worden aangewend om te bepalen of bodemmateriële opnieuw kunnen worden gebruikt in de leefomgeving, ook in aanmerking komen om te bepalen of het bodemmateriële kan worden gestort.

Met artikel 2 tot en 4 van dit besluit worden de nodige aanpassingen aangebracht in

VLAREM II om dit mogelijk te maken.

Artikel 5 en 6. Met artikel 5 en 6 van voorliggend besluit worden artikel 5.60.2 en 5.60.3 van VLAREM II gewijzigd in die zin dat de toepassingsvoorwaarden inzake bodemmateriële voor de opvulling van een groeve of graverij gelijkgesteld worden met de gebruiksbepalingen van uitgegraven bodem in een groeve of graverij.

Artikel 5.60.2 van VLAREM II stelt dat de opvulling van groeves, graverijen en andere putten enkel kan gebeuren met steekvaste bagger- en ruimingsspecie. Verder bepaalt artikel 5.60.5 van VLAREM II aan welke voorwaarden een opvulling van plassen moet voldoen als dit gebeurt door middel van een opspuiting. Deze bepalingen zijn in tegenspraak met elkaar. Bij een opspuiting wordt baggerspecie in een verhouding vermengd met water en hydraulisch verpompt. Deze specie is dan ook geenszins steekvast. Bij het opvullen van een ontginningsput kan het aangewezen zijn om de bodemmateriële 'nat' te bergen, waarbij gebruik gemaakt wordt van transportwater uit de ontginningsput zelf (gesloten systeem). Deze vorm van berging is reeds voorzien en de diverse bepalingen in hoofdstuk 5.60 van VLAREM II worden op elkaar afgestemd. In functie van de afgeleverde milieuvergunning/omgevingsvergunning kan de opvulling van een 'natte' groeve of graverij ook gebeuren met niet-steekvaste bodemmateriële. De opvulling in 'den droge' gebeurt echter met steekvaste materiële.

Artikel 7 tot en met 10. Artikel 7 tot en met 10 van voorliggend besluit brengen de bepalingen rond rubriek 61 van de indelingslijst van VLAREM II in overeenstemming met de bepalingen van het VLAREBO. Rubriek 61 blijft van toepassing voor permanente inrichtingen die verschillende partijen uitgegraven bodem tijdelijk opslaan. De tijdelijke opslag bij het tijdelijk verplaatsen van uitgegraven bodem op of nabij de locatie van uitgraven waarbij de opslag gebeurt in functie van de uitvoering van de werkzaamheden en waarbij de opslag niet langer duur dan 1 jaar is niet vergunningsplichtig.

Artikel 11. Bodemmateriële die voldoen voor gebruik als vermeld in het Bodemdecreet en het VLAREBO zijn niet te beschouwen als afvalstoffen. Hun verdere behandeling wordt bijgevolg niet beschouwd als een afvalstoffenbehandeling en hun verwerking wordt niet langer ingedeeld onder rubriek 2, maar wel onder rubriek 61 of 63 van de VLAREM II-indelingslijst. In de indelingslijst wordt met rubriek 63 de opslag en ontwatering van bagger- en ruimingsspecie die voldoet voor gebruik als vermeld in het Bodemdecreet en het VLAREBO geregeld. Het ontwateren van bagger- en ruimingsspecie die voldoet voor gebruik volgens de voorwaarden van VLAREBO wordt niet langer ingedeeld als afvalstoffenbehandeling. De bijhorende sectorale voorwaarden en voorschriften voor het gebruik van bodemmateriële zijn zodanig vormgegeven dat wordt voldaan aan de eisen die gelden voor het omgaan met afvalstoffen. Tijdens de ontwatering wordt de bagger- en ruimingsspecie verwerkt tot een steekvast materiaal door de afscheiding van de overmaat aan poriënwater. De ontwatering van bagger- en ruimingsspecie en de afvoer van het poriënwater is vergunningsplichtig behoudens de werken die uitgevoerd worden volgens de procedure voor tijdelijke oeverdeponie van bagger- of ruimingsspecie. Rekening houdend met de mate van hinder voor mens en milieu, worden de in de lijst opgenomen inrichtingen in de klasse-2-inrichting ingedeeld.

De on-site ontwatering van bagger- en ruimingsspecie in het kader van de oeverdeponie is te beschouwen als een onderdeel van het bagger- of ruimingsproces. Het ruimingsproces is niet ingedeeld en is bijgevolg niet vergunningsplichtig. Volgende voorwaarden zijn inherent gekoppeld aan deze vergunningsvrijstelling:

- voor de mechanische ontwatering wordt gebruik gemaakt van een tijdelijke, eenvoudig verplaatsbare installatie die alleen gedurende het ruimings- of baggerproject ter plaatse opgesteld wordt;

- de toevoeging van toeslagstoffen om de ontwateringseigenschappen van specie te verbeteren is binnen de vergunningsvrijstelling uitgesloten.
- het poriënwater dat tijdens de uitvoering van de baggerwerken, direct teruggevoerd wordt naar de waterloop waaruit de te ontwateren specie afkomstig is, is niet aangerijkt met polluenten.

Artikel 12. Met deze bepaling wordt in de indelingslijst voor vergunde inrichtingen van VLAREM II de bepalingen van de VLAREM-rubriek 2 (opslag en behandeling afvalstoffen), rubriek 60 (opvullen groeve, graverij) en rubriek 61 (tussentijdse opslag uitgegraven bodem) afgestemd op de inkanteling van de bodemmaterialen in de grondverzetregeling van het VLAREBO. Verder wordt ook een nieuwe rubriek 63 opgenomen met bijhorende sectorale voorwaarden voor de opslag en ontwatering van bagger- en ruimingsspecie die voldoet voor gebruik als vermeld in het Bodemdecreet en het VLAREBO.

Onder rubriek 2.2.8 van de VLAREM-indelingslijst vallen inrichtingen waarin handelingen gebeuren waardoor nuttige toepassing van het merendeel van de afvalstoffen mogelijk wordt (cf. VLAREM I). De subrubriek 2.2.8.a wordt omschreven als de opslag van specie in afwachting van behandeling, terwijl de behandeling van de betreffende specie gecatalogeerd wordt onder subrubriek 2.2.8.b.

Rubriek 2.3.7 van de VLAREM-indelingslijst bevat alle inrichtingen waarin handelingen gebeuren die leiden tot de vernietiging of definitieve opslag in of op de bodem van afvalstoffen.

2. Wijzigingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007

Artikel 13. Artikel 8 van het VLAREBO geeft aan welke vormen van financiële zekerheid in het kader van het Bodemdecreet worden aanvaard tot waarborg van de uitvoering van de bodemverplichtingen. In die bepaling wordt verwezen naar een aantal wetgevingen die intussen vervangen zijn. Voorliggende wijzigingsbepaling zorgt voor de verwijzing naar de nieuwe toepasselijke wetgeving.

Artikel 14. Artikel 11 van het VLAREBO voorziet in de mogelijkheid om een schriftelijke aanvraag bij de OVAM in te dienen om het bedrag of de looptijd van de gestelde financiële zekerheid tot waarborg van bodemverplichtingen te verminderen. In het kader van het digitaalvriendelijk maken van de regelgeving en om de procedures zo efficiënt mogelijk in te richten, wordt met voorliggende wijzigingsbepaling voorzien dat de aanvraag niet langer schriftelijk en dus op papier moet gebeuren.

Artikel 15. Met het oog op het digitaalvriendelijk maken van de regelgeving geeft de Vlaamse Regering met voorliggende wijzigingsbepaling de bevoegdheid aan de minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, om te bepalen welke en volgens welke regels kennisgevingen, meldingen, verzendingen en procedures in het kader van het Bodemdecreet en het VLAREBO digitaal kunnen gebeuren of verlopen. De regeling ervan op het niveau van de minister laat toe om op een efficiënte en flexibele wijze gefaseerd te werk te gaan bij de omzetting van de papieren naar digitale informatiestromen.

Artikel 16. Met de opname in de standaardprocedure voor het bodemsaneringsproject van een multicriteria-analyse voor de BATNEEC-afweging in een bodemsaneringsproject werd een verdere invulling gegeven aan artikel 48 van het VLAREBO dat aangeeft met welke elementen rekening moet worden gehouden bij de evaluatie van de beste beschikbare technieken die geen overmatige kosten met zich meebrengen. Met voorliggend wijzigingsvoorstel wordt artikel 48 van het VLAREBO aangepast. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De verdeling van de aspectengroep 'milieuhygiënisch' in 'lokaal' en 'regionaal/globaal' milieuhygiënisch: bepaalde varianten hebben immers een

verschillende impact op lokale of globale/regionale schaal. Onder de lokale milieuhygiënische aspecten behoren zowel de primaire milieuaspecten (bv. risico uitgaande van restverontreiniging) alsook de lokale secundaire effecten (bv. lokale milieuhinder door de sanering). Onder de regionale/globale milieuhygiënische aspecten vallen de milieuaspecten die betrekking hebben op de niet-lokale secundaire milieueffecten, nl. klimaatsverandering en duurzaam gebruik van grondstoffen.

- Onder de aspectengroep 'regionaal/globaal milieuhygiënisch' worden twee criteria in beschouwing genomen: 'verbruik grondstoffen en gerecycleerde materialen' en 'productie van niet-herbruikbaar afval tijdens de sanering'. Het laatste criterium wordt toegevoegd aan de nieuwe multicriteria analyse omdat uit de literatuur blijkt dat dit een belangrijke factor is bij de milieu-impact van saneringen.
- Voor de kwantitatieve evaluatie van het criterium 'verbruik grondstoffen en gerecycleerde materialen' wordt een CO2-calculator gebruikt, zodat een objectievere vergelijking van varianten mogelijk is.
- De benaming van de aspectengroep '(uitvoerings)technisch' wordt vervangen door 'technisch en maatschappelijk', omdat enkele nieuwe criteria in deze groep betrekking hebben op maatschappelijke aspecten.
- Het criterium 'andere milieuhinder tijdens de sanering' uit de vorige multicriteria analyse is verplaatst naar de aspectengroep 'technisch en maatschappelijk', en wordt samen met het vorige criterium 'afwezigheid bijkomende hinder tijdens de sanering' ondergebracht in een nieuw criterium 'hinder en overlast tijdens de sanering'.
- De criteria 'effectieve schade ten gevolge van de sanering' en 'potentiële schade ten gevolge van de sanering' worden samengenomen in een nieuw criterium 'aanbrengen schade ten gevolge van de sanering'.
- Het criterium 'gebruiksbeperkingen na sanering' wordt vanuit de aspectengroep 'milieuhygiënisch' verplaatst naar de aspectengroep 'technisch en maatschappelijk', omdat dit in feite meer een maatschappelijk dan een milieuhygiënisch gegeven is.

Artikel 17. In artikel 50 van het VLAREBO worden de elementen opgesomd waarmee in het bijzonder rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de kennisvoorwaarde in het kader van de vrijstelling van saneringsplicht als vermeld in artikel 12, § 2, 3°, en artikel 23, § 2, 3°, van het Bodemdecreet.

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt een bijkomend element opgenomen die de OVAM en de minister in kader van administratief beroep in acht moeten nemen bij de beoordeling van de kennisvoorwaarde, meer bepaald het geval waarbij een verontreinigde risicoground werd verworven zonder oriënterend bodemonderzoek op grond van artikel 102, §1, derde lid, van het Bodemdecreet. In het kader van de nieuwe onderzoeksplicht, opgenomen in artikel 31 van het Bodemdecreet bij decreet van 8 december 2017, is voorzien dat de eigenaar vrijstelling van die verplichting om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. Als de eigenaar vrijstelling van die onderzoeksplicht werd toegekend de betreffende risicoground wenst over te dragen, is hij uit billijkheidsoverwegingen op basis van het Bodemdecreet ook vrijgesteld van de verplichting om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren in het kader van de voorgenomen overdracht. Als de OVAM intussen nog geen oriënterend bodemonderzoek of site-onderzoek op de betreffende grond heeft uitgevoerd, is het mogelijk dat een koper de risicoground verwerft zonder dat een oriënterend bodemonderzoek beschikbaar is. Het risico bestaat evenwel dat uit het later bodemonderzoek van de OVAM zal blijken dat de grond verontreinigd is en verdere maatregelen noodzakelijk zijn. In dat geval zal de nieuwe eigenaar in principe als saneringsplichtige persoon worden aangesproken en stelt zich het probleem van de beoordeling van de kennisvoorwaarde bij een aanvraag tot

vrijstelling van saneringsplicht. Het feit dat de betrokken eigenaar de grond verworven heeft zonder oriënterend bodemonderzoek in afwijking van algemene regeling bij de overdracht van risicogronden die onder meer de bescherming van de verwerver tot doel heeft, is een belangrijk element om te oordelen dat hij op het moment van de verwerving van de grond niet op de hoogte van de verontreiniging behoorde te zijn als onderdeel van de kennisvoorwaarde.

Artikel 18. Artikel 51 van het VLAREBO heeft betrekking op de procedure tot vrijstelling van saneringsplicht voor de overdrager van een verontreinigde grond in geval van nieuwe bodemverontreiniging. Conform die regeling moet de overdrager zijn gemotiveerd standpunt bij aangetekende brief aan de OVAM betekenen.

Ook in andere bepalingen van het VLAREBO wordt de verplichting opgelegd om aanvragen, meldingen en andere documenten bij aangetekende brief te versturen. Met artikel 18, 19, 24, 33, 38, 41, 42 en 47 van voorliggend besluit wordt die verplichting in de betrokken bepalingen van het VLAREBO opgeheven. Uiteraard behoudt men wel de mogelijkheid om de voormelde aanvragen, meldingen en documenten uit bewijsoogpunt bij beveiligde zending te versturen.

Artikel 19. Artikel 52 van het VLAREBO heeft betrekking op de procedure tot vrijstelling van saneringsplicht voor de overdrager van een verontreinigde grond in geval van historische bodemverontreiniging.

Met het oog op het digitaalvriendelijk maken en vereenvoudigen van de procedure wordt met voorliggende wijzigingsbepaling de verplichting geschrapt om de aanvraag bij aangetekende brief aan de OVAM te betekenen.

Ingevolge de wijziging van het Bodemdecreet bij decreet van 8 december 2017 volgt na de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek niet langer noodzakelijkerwijze een aanmaning door de OVAM van de saneringsplichtige persoon tot uitvoering van bodemsanering. De verplichting tot bodemsanering resulteert van rechtswege uit het Bodemdecreet naar aanleiding van de uitspraak over de aard en de ernst van de bodemverontreiniging door de OVAM op basis van het beschrijvend bodemonderzoek (artikel 22, vierde lid, Bodemdecreet). Dit heeft tot gevolg dat in artikel 52 VLAREBO niet langer kan gesproken worden van aangemaande persoon, maar wel van saneringsplichtige persoon. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt artikel 52, derde en vierde lid, van het VLAREBO hiermee in overeenstemming gebracht.

Artikel 20. Artikel 54 van het VLAREBO regelt het verval van de vrijstelling van saneringsplicht die bij overdracht van een verontreinigde grond van rechtswege overgegaan is naar de verwerver van de grond. In deze bepaling wordt verwezen naar de conformverklaring van bodemonderzoeken. Ingevolge wijziging van het Bodemdecreet bij decreet van 8 december 2017 is niet langer als algemene regel voorzien dat de OVAM de conformiteit van alle bodemonderzoeken beoordeelt. Vandaar ook de noodzaak om in artikel 54 van het VLAREBO de verwijzing naar conformverklaring te schrappen. Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling.

Artikel 21. Met deze wijzigingsbepaling wordt in artikel 54/2 van het VLAREBO het personeel toepassingsgebied van de cofinancieringsregeling uitgebreid met de eigenaar die na 31 december 2018 de grond waarop de bodemverontreiniging tot stand gekomen is, heeft verworven van een eigenaar die reeds onder het bestaande toepassingsgebied van de cofinancieringsregeling valt.

Om voor cofinanciering in aanmerking te komen, moet de verwervende eigenaar tegenover de OVAM de verbintenis hebben aangegaan tot uitvoering van de bodemsaneringswerken voor die bodemverontreiniging.

Op die manier wordt aan een verwerfer de mogelijkheid geboden om rechtstreeks cofinanciering aan te vragen zonder beroep te moeten doen op de momenteel nog bestaande complexe regeling voor de overdraagbaarheid van de cofinanciering. Voorwaarde is dan natuurlijk dat de overdrager voldeed aan de voorwaarden tot het bekomen van de cofinanciering.

Artikel 22. Bij decreet van 8 december 2017 werd de regeling rond de bodemsaneringsorganisaties geoptimaliseerd en een aantal daarmee verband houdende bepalingen uit het VLAREBO (onder meer artikel 121) opgeheven. Als gevolg hiervan moet de verwijzing in artikel 54/3, tweede lid, 2° van het VLAREBO naar voormeld artikel 121 worden aangepast. Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling, maar heeft verder geen inhoudelijke gevolgen naar het materieel toepassingsgebied van de cofinancieringsregeling.

Artikel 23. Deze wijzigingsbepaling brengt drie wijzigingen aan in het artikel 54/4 van het VLAREBO dat gaat over de kosten die in aanmerking komen voor cofinanciering.

In eerste instantie wordt de uitdrukkelijke verwijzing naar de standaardprocedure bodemsaneringsproject geschrapt. Het is namelijk niet langer nodig dat de bodemsaneringsconcepten en bodemsaneringstechnieken, waarvoor de kosten van de uitvoering in aanmerking komen voor cofinanciering, zijn opgenomen in die standaardprocedure. Het kan niet de bedoeling zijn dat een innovatieve techniek, die mogelijks nog niet voorkomt in de lijst van de standaardprocedure, niet in aanmerking zou komen voor cofinanciering.

Verder wordt voorzien dat alleen kosten van bodemsaneringswerken die na 31 december 2015 werden of worden uitgevoerd en waarvan de facturen dateren van minder dan 2 jaar voor de datum van de ontvangst van de aanvraag tot cofinanciering door de OVAM, in aanmerking komen voor cofinanciering. Hiermee wordt de mogelijkheid geboden om voor reeds uitgevoerde bodemsaneringswerken nog een aanvraag tot cofinanciering in te dienen. Voorwaarde is wel dat deze werken zijn uitgevoerd vanaf 2016. Daarnaast mogen de facturen maximaal 2 jaar oud zijn op het moment van de aanvraag van de cofinanciering.

Als laatste wijziging wordt meer duidelijkheid geboden omtrent het deel van de gemengde bodemverontreiniging die in aanmerking komt voor cofinanciering. Er wordt verduidelijkt dat het gaat over het deel van de gemengde bodemverontreiniging dat voor 29 oktober 1995 tot stand is gekomen.

Artikel 24. Voorliggende wijzigingsbepaling wijzigt de regeling over de procedure tot behandeling van de aanvraag tot cofinanciering (artikel 54/6 VLAREBO) op drie vlakken.

In de eerste plaats is er niet langer de verplichting om de cofinancieringsaanvraag aangetekend bij de OVAM in te dienen.

Gelet op de gewijzigde cofinancieringsprocedure gebeurt er ook een aanpassing van de gegevens die in het aanvraagformulier voor cofinanciering moeten worden opgenomen. Zo volstaat het om in het aanvraagformulier te verwijzen naar het conformiteitsattest van het (beperkt) bodemsaneringsproject op basis waarvan de bodemsaneringswerken werden uitgevoerd, en hoeft niet langer het bodemsaneringsproject zelf te worden bijgevoegd. Aangezien de bodemsaneringswerken op het moment van de aanvraag tot cofinanciering reeds zijn uitgevoerd, gefactureerd en betaald zijn, moet niet langer een overzicht van de kostenraming worden opgenomen, maar wel een overzicht van de daadwerkelijke kosten van de werken die in aanmerking komen voor cofinanciering. Het overzicht wordt opgemaakt onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige van type 2 en wordt gebaseerd op het conformverklaard (beperkt) bodemsaneringsproject. Verder moet bij de aanvraag een kopie van de facturen worden toegevoegd. Deze facturen

hebben betrekking op de kosten van de bodemsaneringswerken die in aanmerking komen voor cofinanciering. De facturen worden opgenomen in een rekeningstaat en een gedetailleerde vorderingsstaat. Een betalingsbewijs wordt eveneens bijgevoegd. Ten slotte wordt voorzien dat in de situatie waar de verwerver de aanvraag indient, hij met een schriftelijk bewijs moet aantonen dat hij voor de verwerving van de grond of voor de overname van de verbintenis de overdrager heeft geïnformeerd over de inhoud van de regeling over de cofinanciering van bodemsaneringswerken, in het bijzonder over het gegeven dat de overdrager in aanmerking komt voor cofinanciering.

Om de administratieve last voor de overheid beheersbaar te houden, wordt finaal in de cofinancieringsprocedure nog voorzien dat maximaal drie aanvragen tot cofinanciering bij de OVAM kunnen worden ingediend met betrekking tot bodemsaneringswerken voor dezelfde bodemverontreiniging. Dit naar analogie met de huidige regeling waarbij maximaal drie aanvragen tot uitbetaling van de cofinanciering mogelijk zijn.

Artikel 25. De gewijzigde cofinancieringsprocedure heeft ook zijn weerslag op de inhoud van de beslissing over de cofinanciering van de bodemsaneringswerken zoals geregeld in artikel 54/7, tweede lid, van het VLAREBO.

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt voorzien dat de cofinancieringsbeslissing in de aangepaste procedure enkel nog volgende twee elementen in ieder geval nog bevatten: het percentage van de cofinanciering dat van toepassing is op het moment van de beslissing over cofinanciering en het bedrag van de cofinanciering.

Het uit te betalen bedrag van de cofinanciering wordt berekend door het toepasselijke percentage van de cofinanciering te vermenigvuldigen met de kosten die in aanmerking komen voor cofinanciering en die opgenomen zijn in de facturen.

Daarbij mag het gecumuleerde bedrag van de cofinanciering aan een begunstigde voor bodemsaneringswerken met betrekking tot dezelfde bodemverontreiniging niet meer dan 200.000 euro bedragen.

Artikel 26. Met deze wijzigingsbepaling worden artikel 54/9 tot en met 54/12 van het VLAREBO opgeheven. Als gevolg van de aangepaste procedure voor de cofinanciering zijn de huidige bepalingen over de aanvraag tot uitbetaling van de cofinanciering niet langer noodzakelijk voor de nieuwe cofinancieringsdossiers.

Artikel 27. Zoals al aangegeven in de toelichting bij artikel 22 wordt nu de mogelijkheid voorzien voor de verwerver die aan bepaalde voorwaarden voldoet om een aanvraag tot cofinanciering in te dienen. Het gevolg is dat de huidige regeling over de overdraagbaarheid aan de verwerver van de toegekende cofinanciering van artikel 54/13 van het VLAREBO kan worden opgeheven.

Artikel 28. Zoals blijkt uit de voorgaande toelichting wordt de aanvraag tot cofinanciering verenigd met de aanvraag tot uitbetaling van de cofinanciering. Het is dan ook niet meer nodig om in de terugvorderingsprocedure een verwijzing op te nemen naar de aanvraag tot uitbetaling. Deze verwijzing wordt met voorliggende wijzigingsbepaling dan ook geschrapt in artikel 54/15 van het VLAREBO. Ook de gewijzigde procedure van cofinanciering maakt de overdraagbaarheid overbodig.

Artikel 29. Het Bodemdecreet bevat met oog op inventarisatie en identificatie van verontreinigde gronden een aantal verplichte onderzoeksmomenten, zoals de overdracht van risicogronden of de sluiting van een risico-inrichting. De bodemwetgeving is nu reeds meer dan 20 jaar in voege. Het komt dan ook vaak voor dat er op een risicogrond reeds een oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd als zich een nieuw onderzoeksmoment aandient.

In uitvoering van artikel 37 van het Bodemdecreet bevat artikel 64 van het VLAREBO een regeling die aangeeft in welke gevallen geen nieuw oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd.

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt artikel 64 van het VLAREBO aangepast. Via een herschikking van de indeling van de bepaling wordt de uitzonderingsregeling verduidelijkt. Verder worden ook nog een aantal onbillijkheden in de regeling weggewerkt.

Artikel 64 van het VLAREBO bevat nu twee onderscheiden uitzonderingsregelingen, meer bepaald één voor de overdracht van risicogronden (paragraaf 1) en één voor de onderzoeksplicht, vermeld in artikel 33bis, §2, van het Bodemdecreet (paragraaf 3).

De uitzonderingsregeling van paragraaf 1 is dus enkel van toepassing op de verplichting tot het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek in het kader van de overdracht van risicogronden als vermeld in artikel 29, 30 en 102 van het Bodemdecreet. Dit betekent dat de uitzonderingsregeling niet langer geldt voor de onderzoeksplicht bij sluiting van een risico-inrichting als vermeld in artikel 32 en 122 van het Bodemdecreet. Een exploitant die overgaat tot sluiting van zijn risico-inrichting kan bijgevolg niet langer een beroep doen op een oriënterend bodemonderzoek dat werd uitgevoerd vooraleer de sluiting heeft plaatsgevonden. In de huidige regeling kan de exploitant dit wel en dit wordt in bepaalde gevallen als onbillijk ervaren. Zo hoeft de exploitant volgens de huidige regeling van artikel 64 van het VLAREBO in het kader van de sluiting van een risico-inrichting geen nieuw oriënterend bodemonderzoek uit te voeren als er in het Grondeninformatieregister voor de betreffende grond een rechtsgeldig verslag van oriënterend bodemonderzoek beschikbaar is dat dateert van minder dan een jaar voor de sluiting ook al werden er nog risico-inrichtingen geëxploiteerd na datum van het verslag van oriënterend bodemonderzoek met in voorkomend geval bodemverontreiniging tot gevolg. Wanneer vervolgens de eigenaar van de betreffende risicogrond na verloop van tijd zijn risicogrond wenst over te dragen, is hij conform de huidige regeling verplicht een nieuw oriënterend bodemonderzoek uit te voeren als er meer dan 1 jaar verstreken is sedert de uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek. De uitzonderingsregeling van artikel 64 van het VLAREBO geldt niet voor de verplichting tot oriënterend bodemonderzoek voor de geplande overdracht omdat op de over te dragen grond nog risico-inrichtingen werden geëxploiteerd door de exploitant sinds het laatste oriënterend bodemonderzoek tot op het moment van de sluiting van de risico-inrichting en er intussen meer dan een jaar verstreken is. Deze onbillijkheid wordt met voorliggende wijzigingsbepaling weggewerkt door de uitzonderingsregeling niet langer van toepassing te maken op de onderzoeksplicht bij de sluiting van risico-inrichtingen. De exploitant zal in de nieuwe regeling dus bij sluiting van een risico-inrichting een nieuw oriënterend bodemonderzoek moeten uitvoeren, ook al is er een verslag van oriënterend bodemonderzoek in het Grondeninformatieregister van minder dan een jaar oud als er sedert dit onderzoek nog risico-inrichtingen werden geëxploiteerd.

Een andere onbillijkheid in de huidige regeling heeft te maken met de wijziging van de ruimtelijke omschrijving van een grond waarop een oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd. Als een grond wordt overgedragen, kan dit tot gevolg hebben dat de ruimtelijke omschrijving van de grond wijzigt. Dit is het geval wanneer percelen worden samengevoegd of een perceel wordt gesplitst, en deze gronden een nieuw kadastraal perceelnummer bekomen.

Op basis van de huidige regeling van artikel 64 van het VLAREBO zorgt iedere wijziging van de ruimtelijke omschrijving van de onderzochte grond ervoor dat in de gevallen, vermeld in het eerste lid, het uitgevoerde oriënterend bodemonderzoek toch niet meer bruikbaar is in het kader van de overdracht van de risicogrond. Deze onbillijkheid wordt met voorliggende wijzigingsbepaling weggewerkt met volgende specifieke regeling:

- Als het nieuw gevormde perceel volledig gelegen is binnen de contouren van het vroeger onderzochte perceel, dan kan de conclusie van het oriënterend bodemonderzoek van het oude perceel integraal doorgetrokken worden naar dit ingesloten perceel, en hoeft geen nieuw oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd.
- Als het nieuw gevormde perceel is samengesteld uit meerdere onderzochte percelen, kan de conclusie van de oriënterende bodemonderzoeken van de oude percelen integraal doorgetrokken worden naar het nieuw gevormde perceel, en hoeft geen nieuw oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd.
- Het nieuw gevormde perceel kan ook samengesteld zijn uit meerdere oude percelen die al dan niet reeds zijn onderzocht. Als voor de oude percelen met voormalige risico-inrichtingen een rechtsgeldig oriënterend bodemonderzoek in het Grondeninformatieregister beschikbaar is, moet geen nieuw oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd. Een veel voorkomend geval is een risicoground waarop een oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd die ingevolge een overdracht met voorafgaande uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek wordt samengevoegd met een grond waarop geen risico-inrichtingen zijn of waren gevestigd. Op basis van de huidige regeling van artikel 64, §2, 1°, van het VLAREBO heeft de loutere samenvoeging tot gevolg dat bij de overdracht van de samengevoegde grond een nieuw oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd. Deze onbillijkheid wordt met voorliggende wijziging weggewerkt.

Artikel 30. Met het wijzigingsdecreet van 8 december 2017 wordt in het Bodemdecreet niet langer voorzien in de veralgemeende conformverklaring van beschrijvende bodemonderzoek door de OVAM. In principe neemt de OVAM dan ook geen beslissing tot conformverklaring van het beschrijvend bodemonderzoek, dan wel het opleggen van aanvullende onderzoeksverplichtingen. Artikel 68 tot en met 71 van het VLAREBO dat verdere uitvoering geeft aan de decretale bepalingen over de beoordeling van de conformiteit van het beschrijvend bodemonderzoek worden met voorliggende wijzigingsbepaling opgeheven.

Artikel 31. Deze bepaling heft artikel 72 tot en met 75 van het VLAREBO op dat verdere uitvoering geeft aan de decretale bepalingen over de beoordeling van de conformiteit van het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek. De toelichting bij artikel 31 geldt eveneens voor de beoordeling van de conformiteit van het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek door de OVAM.

Artikel 32. Deze bepaling wijzigt artikel 78 van het VLAREBO op twee punten.

Artikel 78 van het VLAREBO gaat over de inhoud van een bodemsaneringsproject.

Zo moet het bodemsaneringsproject een overzicht bevatten van de verontreinigingstoestand van de grond. Op basis van artikel 78 van het VLAREBO moet de bodemsaneringsdeskundige in het bodemsaneringsproject de resultaten van de relevante conformverklaarde oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken opnemen. Ingevolge de recente wijziging van het Bodemdecreet bij decreet van 8 december 2017 zal de OVAM niet noodzakelijk meer de conformiteit van de bodemonderzoeken beoordelen (conformverklaren). Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt in artikel 78 van het VLAREBO de verwijzing naar conformverklaarde bodemonderzoeken dan ook geschrapt. De bodemsaneringsdeskundige zal de resultaten van de bodemonderzoeken in het bodemsaneringsproject moeten opnemen, ongeacht het feit of de OVAM het bodemonderzoek heeft conformverklaard.

Bij decreet van 30 juni 2017 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw (artikel 66) werd in het Bodemdecreet (artikel 52) de bevoegdheid voorzien voor de OVAM om bij het bepalen van de voorwaarden in het conformiteitsattest voor het bodemsaneringsproject in individuele gevallen en op gemotiveerd verzoek af te wijken

van de voorwaarden, opgelegd door of krachtens titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009. Om deze bevoegdheid op een zorgvuldige wijze te kunnen uitoefenen, voorziet voorliggende wijzigingsbepaling dat de bodemsaneringsdeskundige het gemotiveerd verzoek tot afwijking in het bodemsaneringsproject moet opnemen.

Artikel 33. Artikel 81 van het VLAREBO gaat over de kennisgeving door de OVAM van het volledig en ontvankelijk bodemsaneringsproject aan de eigenaars en gebruikers van de gronden waarop de uitvoering van werken noodzakelijk zijn voor de bodemsanering. In de kennisgeving moet de OVAM opnemen dat de eigenaars en gebruikers dertig dagen hebben om hun opmerkingen en bezwaren op het bodemsaneringsproject bij *aangetekende* brief aan de OVAM te bezorgen.

Voorliggende wijzigingsbepaling schrapt de verplichting om dit aangetekend te doen. Dit belet uiteraard niet dat de eigenaars en gebruikers die dit wensen hun opmerkingen toch nog steeds bij aangetekende brief te versturen als ze dit noodzakelijk achten met oog op bewijs van de verzending en de datum van de verzending.

Artikel 34. Artikel 86 van het VLAREBO gaat over het advies op het bodemsaneringsproject van de adviesverlenende instanties. Deze instanties moeten hun advies binnen 50 dagen na ontvangst van het bodemsaneringsproject aan de OVAM bezorgen.

Dit geldt in de huidige regeling eveneens voor de subentiteit van het Departement Omgeving, belast met taken van milieueffectrapportage (dienst MER). Als het bodemsaneringsproject activiteiten omvat waarvoor met toepassing van het DABM of op basis van de beslissing van de OVAM, vermeld in artikel 47bis, §3, van het Bodemdecreet, een project-MER vereist is, legt de OVAM het bodemsaneringsproject met daarin de gegevens, vermeld in artikel 4.3.7 van het DABM voor advies voor aan voormelde instantie.

Bij decreet van 23 december 2016 (artikel 16) werd in het Bodemdecreet (artikel 50, §1bis) de termijn waarbinnen de OVAM een beslissing moet nemen over de conformiteit van het bodemsaneringsproject verlengd van 90 dagen naar 150 dagen als het bodemsaneringsproject activiteiten omvat waarvoor een project-MER is vereist.

De verlenging van deze termijn laat toe om de adviesprocedure in het VLAREBO voor een bodemsaneringsproject met project-MER-gegevens aan te passen, zodat de dienst MER op basis van de adviezen van de andere adviesverlenende instanties en de opmerkingen en bezwaren van het openbaar onderzoek een onderbouwd advies over het bodemsaneringsproject kan verlenen.

Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling. Als het bodemsaneringsproject werken omvat waarvoor een project-MER vereist is, bezorgt de OVAM uiterlijk 80 dagen na ontvangst van het bodemsaneringsproject het volledige dossier (bodemsaneringsproject, andere adviezen, PV met opmerkingen en bezwaren) aan de dienst MER. Uiterlijk 120 dagen na ontvangst van het bodemsaneringsproject, verleent de dienst MER haar advies over het bodemsaneringsproject aan de OVAM.

Artikel 35 en 36. Artikel 87 en 89 van het VLAREBO dat gaat over de conformverklaring van het bodemsaneringsproject verwijst naar artikel 47 en 48 van het Bodemdecreet. Bij decreet van 28 maart 2014 werd in het Bodemdecreet een regeling over project-m.e.r.-screeningnota (artikel 47bis) en project-MER (artikel 47ter) opgenomen. Die bepalingen zitten evenwel niet vervat in de verwijzing in het VLAREBO. Voorliggende wijzigingsbepalingen corrigeren de verwijzingsfout in artikel 87 en 89, §1, van het VLAREBO

Artikel 37. Met deze wijzigingsbepaling wordt in artikel 91 van het VLAREBO dat gaat over de inhoud van het beperkt bodemsaneringsproject de verwijzing naar conformverklaarde bodemonderzoeken geschrapt. De toelichting bij artikel 33 van dit voorontwerp van besluit geeft duiding bij deze wijziging.

Artikel 38. Artikel 143 van het VLAREBO heeft betrekking op de procedure tot vrijstelling van saneringsplicht voor de overdrager van een verontreinigde risicoground. Conform die regeling moet de overdrager zijn gemotiveerd standpunt bij *aangetekende* brief aan de OVAM bezorgen. Voorliggende wijzigingsbepaling schrapt de verplichting om dit bij aangetekende brief te doen.

Artikel 39. Artikel 146 van het VLAREBO regelt de het verval van de vrijstelling van saneringsplicht die bij overdracht van een verontreinigde risicoground van rechtswege overgegaan is naar de verwerver van de grond. In deze bepaling wordt verwezen naar de conformverklaring van bodemonderzoeken. De OVAM zal vanaf 1 april 2018 bodemonderzoeken niet noodzakelijk meer conform verklaren. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt het woord "conformverklaring" in artikel 146 van het VLAREBO geschrapt.

Artikel 40. In artikel 147 van het VLAREBO wordt verwezen naar artikel 113 van het Bodemdecreet dat intussen werd opgeheven. Voorliggende wijzigingsbepaling corrigeert deze verwijzingsfout.

Artikel 41. Artikel 151 van het VLAREBO regelt de melding van sluiting van een risico-inrichting door de exploitant. Conform die regeling moet de exploitant de melding met het meldingsformulier voor sluiting bij aangetekende brief aan de OVAM betekenen. Voorliggende wijzigingsbepaling schrapt de verplichting om dit aangetekend te doen. Verder bepaalt artikel 151, derde lid, van het VLAREBO dat de exploitant bij de melding een verslag van oriënterend bodemonderzoek of van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek moet voegen. Het is de bodemsaneringsdeskundige die het bodemonderzoek via het webloket van de OVAM moet indienen, zodat het niet zinvol is om het verslag van het bodemonderzoek alsnog bij de melding te voegen. In artikel 151, tweede lid van het VLAREBO is reeds voorzien dat in het meldingsformulier moet worden verwezen naar het verslag van het laatst uitgevoerde oriënterend bodemonderzoek of oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt het derde lid van artikel 151 van het VLAREBO dan ook opgeheven.

Artikel 42. Artikel 152/1 van het VLAREBO heeft betrekking op de procedure tot vrijstelling van saneringsplicht voor de exploitant bij sluiting van een risico-inrichting. Conform die regeling moet de exploitant zijn gemotiveerd standpunt bij *aangetekende* brief aan de OVAM bezorgen. Voorliggende wijzigingsbepaling schrapt de verplichting om dit aangetekend te doen.

Artikel 43. Met deze bepaling wordt hoofdstuk XIII van het VLAREBO integraal vervangen met oog op de inkanteling van de bodemmateriële in de grondverzetregeling van het VLAREBO. Met de vervanging wordt het toepassingsgebied van de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem van hoofdstuk XIII van het VLAREBO uitgebreid naar alle bodemmateriële die gebruikt worden als bodem (uitgegraven bodem, bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib). Dit betekent dat de huidige voorwaarden voor het gebruik van uitgegraven bodem en de traceerbaarheidsprocedure zullen gelden voor alle voormelde bodemmateriële.

Redactioneel zijn diverse bepalingen van hoofdstuk XIII van het VLAREBO herschikt en geschrapt. De herschikking zorgt voor een betere aansluiting op de praktijk bij de uitvoering. Bij de vervanging van het hoofdstuk is ervoor gezorgd dat de bestaande artikelnummering zo veel mogelijk behouden blijft.

In het opschrift van het hoofdstuk komt een expliciete vermelding van de term "traceerbaarheid". Het traceerbaarheidssysteem is al sinds de inwerkingtreding van de regeling voor het gebruik van uitgegraven bodem van toepassing en wordt op zich niet fundamenteel gewijzigd. De expliciete vermelding van de term "traceerbaarheid" veruitwendigt het belang van deze krachtlijn in de regeling van het gebruik van bodemmateriële. Het gebruik van bodemmateriële kan immers aan voorwaarden zijn verbonden en bij het gebruik van de bodemmateriële op de eindbestemming moet voldaan zijn aan de gebruiksvoorwaarden en aan de traceerbaarheidsprocedure. Indien één van beide niet wordt nageleefd, heeft dit tot gevolg dat het gebruikte bodemmateriaal als afvalstof wordt beschouwd.

De regeling voor het gebruik van bodemmateriële van hoofdstuk XIII van het VLAREBO bestaat uit vijf afdelingen:

1. Definities;
2. Toepassingsgebied;
3. Voorwaarden voor het gebruik van bodemmateriële;
4. Traceerbaarheid van bodemmateriële;
5. Erkenning van bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie.

Hierna wordt duiding gegeven bij de verschillende aspecten van de regeling.

- Definities (artikel 158 VLAREBO)

In artikel 158 van het VLAREBO worden de begrippen gedefinieerd die verder in de grondverzetregeling worden gebruikt. Voor zover nodig worden bestaande definities aangepast, zodat ze ook van toepassing worden op de andere bodemmateriële (bagger- en ruimingsspecie, bentonietslib en grondbrij).

In de huidige grondverzetregeling is het begrip 'verdachte grond' een belangrijk element in de afbakening van het toepassingsgebied van de verplichting tot het opmaken van een technisch verslag. De inkanteling van bagger- en ruimingsspecie als bodemmateriaal in de grondverzetregeling maakt een inhoudelijke bijsturing van het begrip 'verdachte grond' nodig. De definitie 'verdachte grond' wordt om die reden uitgebreid met waterbodem van een oppervlaktewaterlichaam waarin huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater worden geloosd of die hemelwater ontvangt afkomstig van een gewest-, provinciale en snelweg (artikel 158, 2°, e), VLAREBO).

De begrippen 'initiatiefnemer van de werken', 'uitvoerder van de werken', 'ontvanger' en 'eindgebruiker' zijn noodzakelijk om de verantwoordelijken en de verantwoordelijkheden beter af te lijnen (zie bespreking afdeling IV: Traceerbaarheidsprocedure). De 'ontvanger' is de aannemer op de plaats van gebruik van het bodemmateriaal.

Voor wat betreft oeverdeponie voorziet de wetgeving rond onbevaarbare waterlopen in een erfdiensbaarsheidszone voor de deponie van ruimingsspecie op de oeverzone. Het is in deze optiek niet nodig om de oevereigenaar te belasten met administratie e.d. bij de uitvoering van ruiming door de waterloopbeheerder die reeds gevat is door de wettelijke verplichtingen ten aanzien van de oevereigenaar. Daarenboven is het beleidsmatig aanvaard dat de oevereigenaar niet saneringsplichtig is voor verontreiniging die door de deponie van ruimingsspecie op de oeverzone van zijn perceel is terechtgekomen. Daarbij gaat om zeer veel percelen waarvan de waterloopbeheerder de eigendomsgegevens niet heeft.

Het 'zoneringsplan' maakt deel uit van het technisch verslag. De aangepaste

omschrijving geeft duidelijker weer wat het doel is van het zoneringsplan. Het is in die betekenis in de praktijk overigens al ingeburgerd.

- Toepassingsgebied (artikel 159 VLAREBO)

De grondverzetregeling geldt niet enkel voor bodemmaterialen die zonder enige voorbehandeling gebruikt kunnen worden, maar ook voor bodemmaterialen die gereinigd zijn of waarop een fysische scheiding is toegepast.

Artikel 159 van het VLAREBO wordt redactioneel aangepast. Zoals voorzien in de huidige praktijk kunnen bodemmaterialen worden gebruikt als bodem, voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product.

- Voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen (artikel 160 tot en met 172 VLAREBO)

Artikel 160 tot en met 172 van het VLAREBO groepeert de voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen en bestaat uit drie onderafdelingen. Onderafdeling I voorziet uitdrukkelijk in een mengverbod. Onderafdeling II bevat de voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen als bodem. Onderafdeling III bepaalt de voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product.

Algemeen

Artikel 160 van het VLAREBO verbiedt het mengen van verscheidene partijen bodemmaterialen met verschillende milieuhygiënische kwaliteit om voor de gemengde partij een gebruik in aanmerking te laten komen die voor de niet gemengde partijen bodemmaterialen niet is toegestaan.

Tijdens de uitvoeringen van bentonietboringen is vermenging van het bentoniet met bodemmaterialen van verschillende bodemlagen technisch niet te vermijden. Als men tijdens de uitvoering van de boringen zorgvuldig handelt, wordt dit niet beschouwd als vermenging met de bedoeling om het bentonietslib voor de gemengde partij een gebruik in aanmerking te laten komen die voor de niet gemengde partijen bodemmaterialen niet is toegestaan.

Kleinere partijen afkomstig van een niet-verdachte grond moeten niet altijd geanalyseerd worden vooraleer ze worden gebruikt. Het is niet verboden om dergelijke kleine partijen met ongekende samenstelling samen te voegen. Men moet wel rekening houden met het feit dat de samenstelling niet gekend is, en dat vanuit het zorgvuldigheidsprincipe het aangewezen is dergelijke samenvoegingen te vermijden.

Gebruik van bodemmaterialen als bodem

Artikel 161 tot en met 167 van het VLAREBO regelen de voorwaarden voor het gebruik als bodem.

Vertrekkende van de algemene voorwaarden waaraan bodemmaterialen bij gebruik als bodem moeten voldoen, worden bijzondere gebruiksbepalingen opgenomen voor het gebruik van bodemmaterialen als bodem binnen een kadastrale werkzone en het gebruik binnen een zone voor het gebruik ter plaatse. De bestaande regeling wordt beperkt aangepast rekening houdende met de opgedane ervaring en de specifieke eigenschappen van bodemmaterialen.

Algemeen gebruik

Bodemmaterialen die voldoen aan de waarde van vrij gebruik (bijlage V van het VLAREBO) kunnen vanuit de doelstelling van het Bodemdecreet overal zonder bijkomende voorwaarden worden gebruikt.

Artikel 161, §2, van het VLAREBO geeft de algemene afwijkmogelijkheid voor het gebruik van bodemmaterialen waarvan de waarden hoger zijn dan de waarden voor vrij gebruik. Algemeen moet de kwaliteit van de gebruikte partij gelijk aan of beter zijn dan de ter plekke aanwezige kwaliteit en wordt bepaald of de kwaliteit voldoet aan de eisen van het ter plekke geldende bestemmingstype. Naast een beperkte redactionele aanpassing worden de gebruiksvoorwaarden aangepast. Er wordt nu ook rekening gehouden met natuurlijk voorkomende concentraties en er wordt een bepaling rond de valorisatie van bagger- en ruimingsspecie opgenomen. De technische bepalingen en de procedures worden verder uitgewerkt in een codes van goede praktijk die na overleg met de sector en op voorstel van de OVAM door de minister, bevoegd voor het leefmilieu, wordt goedgekeurd.

Natuurlijk verhoogde waarden

De parameters waarvoor waarden in VLAREBO worden voorgesteld, zijn te beschouwen als indicatorparameters om na te kunnen gaan in hoeverre de onderzochte partij verontreinigd is. Of een bepaalde parameter al dan niet geanalyseerd wordt, wordt bepaald door de eigenheid van de bodem en afgewogen in de omgeving waar de partij voorkomt. Bij de toetsing van de analyseresultaten aan de normen van bijlage V wordt ook rekening gehouden met van nature aanwezige concentraties aan bepaalde parameters op de plaats van herkomst/bestemming die deze normen overschrijden.

In Vlaanderen vertonen bepaalde regio's verhoogde waarden van het gehalte aan sommige zware metalen en metalloïden. Indien de natuurlijke waarden aan zware metalen de waarde van vrij gebruik overschrijden moet volgens de regeling voor gebruik van uitgegraven bodem steeds een studie van ontvangende grond opgemaakt worden. Voor het gebruik van deze partijen uitgegraven bodem op een terrein met een gelijkaardige natuurlijke aanrijking (van het metaal of metalloïde dat vastgesteld werd op de plaats van herkomst), kan de studie van de ontvangende grond beperkt worden tot een verwijzing naar relevante literatuurgegevens of naar bestaande bodemonderzoeken in de omgeving van de ontvangende grond. Het gebruik van bodemmaterialen met concentraties aan metalen of metalloïden die duidelijk te koppelen zijn aan natuurlijke omstandigheden is toegelaten binnen dezelfde geologische context. Door de bepaling van 161, §2, 3°, van het VLAREBO moeten de concentraties in het bodemmateriaal lager of minstens gelijk zijn aan de concentraties in de ontvangende grond en is het hergebruik in dezelfde geologische context verzekerd.

Reiniging en valorisatie van bodemmaterialen

Uitgegraven bodem die de bodemsaneringsnormen van een standaardbodem van bestemmingstype III (woongebied) overschrijdt moet vóór het gebruik als bodem worden gereinigd en dit volgens de beste beschikbare technieken die geen overmatig hoge kosten met zich meebrengen. Als ook bouwkundig bodemgebruik of gebruik in een vormvast product niet mogelijk is, kunnen deze bodemmaterialen aan verminderde milieuheffing naar een vergunde stortplaats afgevoerd worden

Voor het gebruik van de baggerspecie conform de bepalingen van VLAREBO moet, naast de milieuhygiënische kwaliteit, ook rekening gehouden worden met de bouwtechnische eigenschappen van de baggerspecie. De sector geeft aan dat bagger- en ruimingsspecie vaak hoge concentraties aan natuurlijke organische stoffen en relatief hoge waarden aan minerale olie (humus) bevatten. De criteria voor de beoordeling van het gebruik van deze partijen zal bijgevolg verschillen van deze voor

de beoordeling van uitgegraven bodem. Zo worden ongewenste maatschappelijke kosten vermeden die kunnen ontstaan ten gevolge van extra behandelingskosten voor stoffen die van nature voorkomen.

De valorisatie van bagger- en ruimingsspecie wordt enerzijds vanuit milieukundig en bouwtechnisch oogpunt ingevuld, maar er wordt anderzijds ook rekening gehouden met onder meer de afzetmogelijkheden van de gebaggerde volumes. Baggerspecie kan bouwtechnisch of milieukundig wel geschikt zijn, maar de kostprijs hiertoe kan in vergelijking met andere materialen zeer hoog zijn. De invulling van 'valorisatie' gebeurt volgens het BATNEEC-principe. De criteria voor het hanteren van de afweging worden in overleg met de sector opgemaakt en vastgelegd in een code van goede praktijk. Het kader houdt rekening met het belang van monostortplaatsen als haalbare en betaalbare afzetmogelijkheid voor baggerspecie. Wanneer de betrokken specie niet langer afgezet mag worden in de monostortplaatsen, kan dit bovendien een aanzienlijk (negatief) effect hebben op de afzetmarkt voor andere grondachtige materialen. Tevens wordt de impact – zeker op korte tot middellange termijn – voor de overheid/agentschappen die op heden deze deponieën uitbaten in rekening gebracht, niet alleen op financieel vlak maar ook op vlak van na te komen verplichtingen in het kader van de realisatie van de nabestemming.

De evaluatie van de reinigbaarheid van bodemmaterialen en valoriseerbaarheid van bagger- en ruimingsspecie moet gebeuren volgens een code van goede praktijk. Hierbij worden de volgende elementen in rekening gebracht:

- de milieubaten;
- de kosten voor het voorgestelde gebruik;
- de mate waarin het gebruik rekening houdt met relevante sociale en economische aandachtspunten en andere plaatsgebonden factoren;
- de mate waarin het gebruik de doelstelling van het beleid (bodemsanering, ruimtelijke ordening,...) realiseert;
- de mate waarin bij de uitvoering van deze techniek onbedoelde schade kan optreden.

Voor het beheer (verwijderen, verwerken, ...) van bodemmaterialen die om bouwtechnische of milieuhygiënische redenen niet kunnen worden gebruikt, wordt doorverwezen naar de regels van het materialenbeheer;

Gebruik binnen kadastrale werkzone

De voorwaarden van artikel 164 van het VLAREBO voor het gebruik binnen een kadastrale werkzone blijven ongewijzigd.

Een waterbodem is de bodem van een oppervlaktewaterlichaam en dus een bodem. Het Bodemdecreet is van toepassing op waterbodems. De verspreiding van bagger- en ruimingsspecie over de aan de watergang grenzende percelen past binnen de concepten van de grondverzetsregeling. Inzake het gebruik van bagger- en ruimingsspecie na oeverdeponie kan de kadastrale werkzone beschouwd worden als het geheel van de waterloop en de aanliggende oeverzone.

In de regeling wordt artikel 165 van het VLAREBO aangevuld met de bepaling dat het gehalte aan stenen en steenachtige materialen niet meer dan 25% mag bedragen. Deze voorwaarde sluit aan op huidige praktijk die zich baseert op de richtlijn van de OVAM dat bodemmaterialen met meer dan 25% stenen of steenachtige materialen als afvalstoffen moeten worden aanzien en dus niet onder deze regeling vallen.

Gebruik binnen een zone voor gebruik ter plaatse

De richtlijnen voor de afbakening van een zone voor het gebruik ter plaatse zijn

opgenomen in een code van goede praktijk. In artikel 166 van het VLAREBO wordt het type werken opgelijst waarvoor een zone voor gebruik ter plaatse kan worden afgebakend. Het wordt ook mogelijk om een zone voor gebruik ter plaatse voor archeologisch onderzoek en voor herstel van duinen na stormen af te bakenen.

De regeling voor het gebruik van uitgegraven bodem heeft als basisdoelstelling de verspreiding van aangerijkte of verontreinigde bodem te beheersen. In het geval van archeologische prospectie wordt de uitgegraven bodem die uit de sleuven vrijkomt, na uitvoering van de prospectie op dezelfde plaats teruggelegd. Het uitvoeren van een technisch verslag en het opvolgen of traceren van deze grondstromen werkt kostenverhogend en biedt vanuit de doelstelling van de regeling weinig meerwaarde.

In de brief van 16 februari 2004 die OVAM naar aanleiding van het in voege treden van de grondverzetregeling naar alle kustgemeenten stuurde, is gesteld dat het herstel in oorspronkelijke staat van stranden en duinen nadat het zand verplaatst is ten gevolge van stormweer, stromingen of andere natuurlijke elementen, niet onder de regelgeving van het grondverzet valt. Het uitvoeren van een technisch verslag en het opvolgen of traceren van deze grondstromen werkt kostenverhogend, maar biedt weinig meerwaarde voor de realisatie van de doelstelling van de regeling. Door de opname van het gebruik van bodemmateriële onder de regeling voor het gebruik ter plaatse wordt het kader voor deze herstelwerken nu duidelijk afgelijnd, waardoor rechtszekerheid geboden wordt.

Gebruik van bodemmateriële voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product

Uitgegraven bodem kan niet alleen gebruikt worden als bodem, maar ook als grondstof in bouwwerken of in producten.

Algemeen gebruik

Uitgegraven bodem die voldoet aan de waarden, vermeld in bijlage V van het VLAREBO, kan vrij gebruikt worden voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product. In artikel 168, §2 en §3, van het VLAREBO wordt bepaald onder welke voorwaarden bij het algemeen gebruik van uitgegraven bodem voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product kan worden afgeweken van de waarden, vermeld in bijlage V.

Artikel 168, §3, 1°, van het VLAREBO wordt in overeenstemming gebracht met de bepalingen voor gebruik als bodem. Bij gebruik veroorzaken de bodemmateriële geen bijkomende verontreiniging van het grondwater.

Artikel 168, §4, van het VLAREBO heeft betrekking op de valorisatie van bagger- en ruimingsspecie in. Voor het gebruik van de baggerspecie conform de bepalingen van VLAREBO zijn naast de milieuhygiënische kwaliteit, ook de bouwtechnische eigenschappen en de afzetmogelijkheden van de gebaggerde volumes belangrijk. Baggerspecie kan bouwtechnisch of milieukundig wel geschikt zijn voor valorisatie maar de kostprijs hiertoe kan t.o.v. andere materialen zeer hoog zijn. De invulling van 'valorisatie' is niet dezelfde als 'niet reinigbaarheid' en gebeurt eveneens volgens het BATNEEC principe. De evaluatie van de reinigbaarheid van bodemmateriële en de valorisatie van bagger- en ruimingsspecie moet gebeuren volgens een code van goede praktijk die in overleg met de sector en op voorstel van de OVAM wordt goedgekeurd door de Vlaamse minister. Voor het beheer (verwijderen, verwerken, ...) van bodemmateriële die om bouwtechnische of milieuhygiënische redenen niet kunnen worden gebruikt, wordt doorverwezen naar de regels van het Materialendecreet.

Het bestaande artikel 169 van het VLAREBO wordt aangevuld met de vereiste dat

bodemmaterialen alleen voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product worden gebruikt als het gehalte aan stenen en steenachtige materialen niet meer dan 25% mag bedragen. Zoals reeds aangehaald, sluit dit aan op huidige praktijk waarbij bodemmaterialen met meer dan 25% stenen of steenachtige materialen als afvalstoffen moeten worden aanzien en dus niet onder deze regeling vallen.

Het huidige artikel 170 van het VLAREBO wordt aangepast en in overeenstemming gebracht met de voorwaarde voor het gebruiksvoorwaarde, vermeld in artikel 161, §2, 1°, van het VLAREBO, meer bepaald de voorwaarde dat het gebruik van de bodemmaterialen geen bijkomende verontreiniging van het grondwater mag veroorzaken.

In artikel 158 van het VLAREBO wordt 'bouwkundig bodemgebruik' omschreven als niet-vormvast gebruik van uitgegraven bodem in een waterwerk, dijklichaam, wegebouwkundig werk, bouwwerk en elk ander niet-vormvast gebruik van uitgegraven bodem waarin de functie van de bodemmaterialen duidelijk te onderscheiden is van de functie van de onderliggende of omringende bodem. Artikel 171 van het VLAREBO bepaalt dat de minister, op voorstel van de OVAM, een lijst vaststelt van toepassingen waarin bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik en in een vormvast product kunnen worden gebruikt. Bij de afweging of uitgegraven bodem in aanmerking kan komen voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product, moet worden rekening gehouden met het geheel van constructieonderdelen die zowel milieuhygiënisch als bouwtechnisch de duurzaamheid van de constructie bepalen. Hiertoe behoren alle wezenlijke en noodzakelijke bestanddelen van de constructie zelf die gerealiseerd wordt, en ook alle onderdelen die bijdragen tot de realisatie en de bescherming van infrastructuuronderdelen tijdens en na de opbouw van de constructie.

De lijst van toepassingen voor bouwkundig bodemgebruik schept duidelijkheid voor de uitvoerende aannemers. De lijst met toepassingen voor bouwkundig bodemgebruik en gebruik in een vormvast product zal worden geüpdatet gezien de reeds opgedane ervaring met deze toepassingen en de huidige kennis. De term steekvaste bodemmaterialen wordt geïntroduceerd. Gangbare toepassingen van het gebruik van bodemmaterialen blijven mogelijk. Het gebruik van natte specie in geotubes in een specifieke toepassing wordt beschouwd als het bouwkundig bodemgebruik van bodemmaterialen. Het gebruik van niet steekvaste bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik wordt afgewogen in de totaliteit van de bouwkundige toepassing en het duurzame karakter ervan. In de context van de regeling heeft het gebruik van bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik, maar ook voor gebruik als bodem, steeds een definitief karakter. De tijdelijke opslag van steekvaste en niet-steekvaste bodemmaterialen blijft gereguleerd onder de bepalingen van de omgevingsvergunning. De ontwatering van niet steekvaste materialen in afwachting van het gebruik op een andere locatie is derhalve nooit te beschouwen als gebruik van bodemmaterialen. De tussentijdse opslag van bagger- en ruimingspecie op de oever is hierbij een aandachtspunt.

Het is belangrijk in functie van handhaving een goede definitie te hebben voor de term 'steekvastheid'. De eventuele verwijzing naar de richtwaarde van 10 kN/m^2 opgenomen in de VLAREM betreft een waarde die moeilijk te meten is en weinig bruikbaar is voor handhaving. Voor de uitvoering van dit besluit moeten bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik in de courante toepassingen over een minimale dichtheid $1,65 \text{ t/m}^3$ en/of minimale droge stofgehalte van meer dan 65% beschikken.

De voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik en in een vormvast product beogen een bescherming van het leefmilieu en er worden geen bouwtechnische keuringen opgelegd. Dit doet echter geen afbreuk aan het feit dat, naargelang het beoogde gebruik, moet voldaan worden aan de

vereiste bouwtechnische eisen van betreffende toepassing. Volgende documenten kunnen van toepassing zijn (niet cumulatief):

- de geharmoniseerde Europese normen zoals NBN EN 13242, NBN EN 12620,...;
- de standaardbestekken gepubliceerd door het Vlaams Gewest (SB 250 voor de Wegenbouw, SB 230 voor de Waterbouwkundige werken, ...);
- technische voorschriften gepubliceerd door het OCW, WTCB, ...;
- andere technische voorschriften, opgelegd door de initiatiefnemer grondwerken op het ontvangende terrein.

Het bodembeheerrapport attesteert uitsluitend de milieuhygiënische kwaliteit/geschiktheid conform de bepalingen van artikel 168 en 169 van VLAREBO. Het is aan de aannemer om het geschikte materiaal in de geschikte toepassing te gebruiken. Het is echter belangrijk dat de uitvoerder wordt gewezen op deze verplichtingen. Daarom wordt bovenstaande opsomming informatief opgenomen in de lijst. Indien gewenst kan de sector zelf een verdere certificatie organiseren.

Middels dergelijke lijst kan eenduidig omschreven worden welke toepassingen en producten in aanmerking komen, zodat vooral bij de grensgevallen duidelijkheid en rechtszekerheid gecreëerd wordt. De ervaring heeft echter geleerd dat het niet mogelijk is om alle mogelijke gevallen te voorzien in deze lijst. Artikel 171, derde lid, van het VLAREBO maakt het mogelijk dat deze laatste gevallen toch in aanmerking kunnen komen als toepassing voor bouwkundig bodemgebruik. Het is echter zeer belangrijk dat een objectieve en helder beschreven procedure wordt vastgelegd om nieuwe toepassingen te valideren. De instructies voor de diverse uitvoerders moeten eenduidig zijn, zodat voor iedereen een gelijk speelveld behouden blijft. De technische bepalingen en de procedure wordt verder uitgewerkt in een code van goede praktijk die na overleg met de sector en op voorstel van de OVAM door de minister, bevoegd voor het leefmilieu, wordt goedgekeurd.

De bodemmateriële die voldoen voor bouwkundig bodemgebruik, kunnen alleen gebruikt worden in een bouwkundig grondwerk dat duidelijk te onderscheiden is van de bodem. Hierbij moet de term bodem gelezen worden in algemene zin en geïnterpreteerd worden in de wettelijke context van het bodemdecreet. Het ophogen en bouwrijp maken van terreinen en het aanvullen van bouwputten rond bouwwerken met bodemmateriaal is geen bouwkundige toepassing in de zin van dit besluit. Deze werken moeten de continuïteit van het reliëf in het landschap verzekeren. Dat het materiaal dat gebruikt wordt om de ophoging te realiseren en om het landschap te reconstrueren aan bepaalde technische eisen moet voldoen, doet geen afbreuk aan de finale functie van het materiaal. Na uitvoering van de werken zal het materiaal van de ophoging alle functies van een bodem uitoefenen en zal het materiaal onderhevig worden aan bodemvormende processen. Op die manier is de aangebrachte bodem niet te onderscheiden van de onderliggende en omringende bodem.

Gebruik binnen een kadastrale werkzone

Artikel 172 van het VLAREBO blijft onveranderd. Bodemmateriële die als bodem binnen de kadastrale werkzone kunnen worden gebruikt, komen ook in aanmerking voor het gebruik als grondstof in bouwwerken die zich situeren binnen de kadastrale werkzone.

- Traceerbaarheid van bodemmateriële (artikel 173 tot en met 201/3 van het VLAREBO)

Afdeling IV van hoofdstuk XIII van het VLAREBO beschrijft de procedures die gevolgd moeten worden om de traceerbaarheid van de bodemmateriële te verzekeren. De afdeling bestaat uit drie onderafdelingen. Onderafdeling I beschrijft in welke gevallen bepaalde documenten moeten worden opgemaakt. In onderafdeling II wordt de inhoud

van de diverse documenten vastgelegd. Onderafdeling III ten slotte beschrijft de administratieve procedure van het grondverzet.

Verplichting van opmaak van een technisch verslag en studie van ontvangende grond, en de aflevering van grondverzettoelating en bodembeheerrapport

In onderafdeling I wordt vastgelegd in welke gevallen een technisch verslag moet worden opgemaakt, en een grondverzettoelating en een bodembeheerrapport afgeleverd moeten worden. Het algemeen principe blijft dat op verdachte gronden en voor partijen bodemmaterialen van meer dan 250 m³ een technisch verslag wordt opgemaakt. De bestaande vrijstellingen op deze regel blijven onveranderd.

Het algemeen principe blijft dat voor verdachte gronden en voor alle werken groter dan 250 m³ een technisch verslag en een bodembeheerrapport wordt opgemaakt. Ook de bestaande vrijstellingen op deze regel blijven onveranderd. Partijen grondbrij die per oogst vrijkomen en eventueel tot een grotere partij worden opgeslagen blijven wel vrijgesteld van de opmaak van een technisch verslag.

Artikel 173, tweede lid, van het VLAREBO bepaalt dat voor een partij reeds uitgegraven bodem die groter is dan 250 m³ en die is samengesteld uit verschillende partijen die kleiner waren dan 250 m³ en waarvoor er geen verplichting tot technisch verslag was, toch een technisch verslag moet worden opgemaakt. Deze verplichting is opgenomen omdat de onderzoeksplicht wordt omzeild door te stellen dat de opgeslagen uitgegraven bodem (van bijv. 1000 m³) opgemaakt is uit verschillende partijen van minder dan 250 m³. Vanuit milieukundig oogpunt valt het onderzoek van de samengestelde partij ook te verantwoorden omdat op die manier vermeden wordt dat een kleine partij een groter geheel verontreinigt.

Dit risico en ook de fraude is echter uitgesloten in het geval van grondbrij. Grondbrij is bodemmateriaal dat vrijkomt bij het triëren en het wassen van (voedings)gewassen uit de volle grond. Per oogst is de hoeveelheid aarde beperkt en een volume van 250 m³ wordt niet overschreden. Het materiaal is ook steeds afkomstig van landbouwland en de kans op het voorkomen van verontreiniging in de bodem is minimaal. Op de inrichtingen waar de grondbrij vrijkomt, nemen de landbouwers die hun oogst afkomen leveren opnieuw bodem (aarde) mee. Dit is een continu proces waarbij de stelselmatige analyse van de bodem vertragend zal werken, terwijl de kans op het vaststellen van bodemverontreiniging beperkt is. Bovendien zouden afwijkende waarden eerst teruggevonden worden in de analyse van de gewassen zelf.

Met artikel 173/1 van het VLAREBO wordt een meldingsplicht ingevoerd voor het professionele transport van bodemmaterialen. In die gevallen gebeurt het vervoer van de bodemmaterialen door een vervoerder die aangemeld is bij de erkende bodembeheerorganisatie. De meldingsplicht is vastgelegd, maar de vorm is vrij in te vullen door de bodembeheerorganisatie, zodat ze de praktische uitwerking van de procedure kunnen aansluiten op de gangbare praktijk voor transport over land (bijv. persleidingen, vrachtwagens) of over water (bijv. binnenschepen, sleephoppers, duwbakken,...).

De meldingsplicht kadert in de verbetering van de traceerbaarheidsprocedure en de meerwaarde berust in het feit dat reglementering van het professionele transport, dit transport beter controleerbaar maakt. Het transport van bodemmaterialen, uitgezonderd transporten met voertuigcombinaties van minder dan 3,5 ton, wordt aan de bodembeheerorganisatie gemeld. De invoering van de meldingsplicht voor het transport van bodemmaterialen afkomstig van kleinere uitgravingen op een onverdachte grond zal een waardevol instrument zijn om het toezicht te verbeteren. De politiediensten en de bevoegde toezichthouders kunnen tijdens een werf- of wegcontrole op eenvoudige manier verifiëren of de gegevens van het transport

overeenkomen met de gegevens in de databank van de erkende bodembeheerorganisatie.

Deze verklaring is belangrijk om de verantwoordelijkheid niet door te schuiven naar de grondwerker. De voorziene procedure maakt het technisch mogelijk om de melding volledig te automatiseren, omdat er geen verificatie gebeurt van het beoogde gebruik. De aannemer zal weinig tot geen hinder ondervinden van deze procedure.

Voor het transport van bodemmaterialen afkomstig van een verdachte grond is nu reeds een melding voorzien in het kader van de bestaande procedures. Het kan daarbij gaan over uitgegraven bodem die vrijkomt op werven, maar ook bij interventies aan een lekkende drinkwaterleiding, vrijmaken van een obstructie in een gracht bij overstromingshinder, bij interventies aan elektriciteits- en gasnetten. De meldingsplicht is op praktische wijze uitgewerkt door de bodembeheerorganisaties. Om de vlotte werking te blijven verzekeren kunnen de nutsmaatschappijen en de bodembeheerorganisaties onderlinge overeenkomsten opmaken om de traceerbaarheid te verzekeren van kleine partijen bodemmaterialen afkomstig van verschillende interventies zonder dat de voorafgaande melding van het transport van de individuele interventie verwacht wordt. Omdat het transport van het bodemmaterialen door bedrijf X, in opdracht van bedrijf Z, in de loop van jaar naar bedrijf Y wordt vervoerd kunnen er sluitende afspraken worden gemaakt. Dit is zekere zin vergelijkbaar met de vrijstellingen die in VLAREMA gelden voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen die in een ophaalronde worden opgehaald. Daar is het ook niet nodig om een identificatieformulier op te maken per locatie die wordt aangedaan.

De initiatiefnemer van de werken behoudt nog steeds de mogelijkheid om de taak voor de opmaak van een technisch verslag te delegeren naar één van de inrichtingen zoals bedoeld in artikel 175 van het VLAREBO, al dan niet via het contract met de uitvoerder van de werken. In dat geval voorziet hij de nodige clausules en bepalingen in het bestek, de prijsvraag of het contract (bijv. gedifferentieerde posten) die de kandidaat-inschrijver van de werken toelaat om correct in te schrijven, rekening houdend met de bepalingen van dit hoofdstuk.

Door de invoering van een aanmelding van artikel 174/1 van het VLAREBO moeten alle uitvoerende actoren voor het gebruik van bodemmaterialen gekend zijn bij de bodembeheerorganisaties. De aanmelding kadert in de verbetering van de traceerbaarheidsprocedure en de meerwaarde berust in het feit de toezichthouder structureel kan nagaan of uitvoerders volgens de regeling werken. Als de uitvoerders van de werken correct werken, zijn zij nu al, in uitvoering van de bestaande kwaliteitsborgingssystemen, aangesloten bij een erkende bodembeheerorganisatie. Voor de uitvoerders van grondwerken die niet gekend zijn bij een bodembeheerorganisatie, bestaat op zijn minst het vermoeden dat zij hun verplichtingen ontwijken. Dit werkt de valse concurrentie in de hand voor de grondwerkers die de regels wel respecteren.

Documenten

Artikel 180 tot en met 184 van het VLAREBO hebben betrekking op de documenten die in het kader van het grondverzet gebruikt worden voor de kwaliteitsbepaling van de bodemmaterialen en voor de opvolging van de bodemmaterialen via de traceerbaarheidsprocedure.

De bepalingen van artikel 180 van het VLAREBO over de opmaak van een technisch verslag worden op een aantal punten aangevuld. De overige documenten die gehanteerd worden in het kader van de traceerbaarheidsprocedure wijzigen inhoudelijk niet.

Een bodemsaneringsdeskundige bepaalt middels het technisch verslag de kwaliteit van het bodemmateriaal in opdracht van de initiatiefnemer van de werken. Het technisch verslag wordt opgemaakt volgens een standaardprocedure. De standaardprocedure is wordt vastgesteld door de minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, op voorstel van de OVAM. Het beschrijft de richtlijnen voor de te volgen onderzoeksstrategie voor de bepaling van de kwaliteit van het bodemmateriaal. Gelet op de diversiteit van bodems, van verspreiding van verontreiniging in de bodem en van het type werken, kan de OVAM enkel algemene richtlijnen uitwerken. De voorziene wijzigingen in de bepalingen voor de opmaak van een technisch verslag benadrukken de essentiële aspecten van het onderzoek.

De opmaak van het technisch verslag gebeurt onder leiding van de bodemsaneringsdeskundige. Hij is de eindverantwoordelijke voor de inhoud van het technisch verslag. De bodemsaneringsdeskundige ziet erop toe dat alle stappen van de uitvoering en de rapportage van het bodemonderzoek correct verlopen. Dit betekent onder meer dat hij er moet op toezien dat de bemonstering en de samenstelling van de mengmonsters gebeurt door veldmedewerkers die beschikken over de nodige competenties en dat ze de bemonstering uitvoeren volgens de geldende CMA en standaardprocedures. Dit betekent niet dat de bodemsaneringsdeskundige elk moment van de bemonstering moet superviseren. Hij moet zich er wel van bewust zijn dat hij de eindverantwoordelijkheid draagt voor de uitgevoerde bemonstering. Verder ziet hij er op toe dat de analyses door een erkend laboratorium worden uitgevoerd.

De erkende bodemsaneringsdeskundige zal met behulp van deze richtlijnen de kwaliteit van het bodemmateriaal bepalen. De conclusies van de erkende bodemsaneringsdeskundige die zijn opgenomen in het technisch verslag zullen in grote mate bepalen hoe de bodemmaterialen worden gebruikt. Zodoende kan het belang van een integere, onafhankelijke en kwaliteitsvolle werking van de erkende bodemsaneringsdeskundige enkel benadrukt worden.

De bemonsteringsprocedure steunt op het nemen van mengmonsters. De bemonsteringsprocedure wordt voorafgegaan door een voorstudie waarin wordt nagegaan waar moet worden bemonsterd en welke de verdachte stoffen zijn.

Opname van bepalingen om het potentieel van uitgegraven bodem ter vervanging van primaire delfstoffen te registreren moet een verdere aanzet geven aan het duurzaam gebruik van de bodemmaterialen.

Artikel 180, tweede lid, 15°, van het VLAREBO verplicht de opmaak van de volumebalans van de vrijgekomen bodemmaterialen. Dit moet de controle in het kader van de traceerbaarheidsprocedure verbeteren.

De bestaande in-situ bemonsteringsprocedures voor bagger- en ruimingsspecie worden opgenomen in de standaardprocedure voor de opmaak van een technisch verslag. De principes van in situ bemonsteringsprocedure die nu is opgenomen in de code van goede praktijk voor bagger- en ruimingsspecie en de CMA blijven behouden. Uit de vergelijking blijkt dat het aantal in situ te nemen monsters in de waterbodem lager ligt dan de voorschriften voor een gelijk volume uitgegraven bodem. Bij rechtstreekse afzet van ruimingsspecie als oeverdeponie of speciale hydraulische ophopingen zal op termijn worden nagegaan of er extra bemonstering en analyse nodig is. Aangezien de meeste partijen bagger- en ruimingsspecie toch eerst naar een gespecialiseerd slibverwerkingscentrum gaan om gelaguneerd of ontzand te worden, is het geen probleem om desgevallend de milieuhygiënische en bouwtechnische monsternames (en aantallen) t.b.v. de uitkeuringen bij te sturen volgens de gangbare procedures van de grondverzetsregeling. Het standaardanalysepakket kan voor de waterbodems worden uitgebreid met de – voor bagger- en ruimingsspecie typische – verdachte stoffen (PCB's, TBT,...).

Primaire delfstoffen worden gewonnen in natuurlijke geologische formaties. De geologische formaties komen echter ook voor buiten de grenzen van de ontginning. Wanneer gegraven zal worden in geologische formaties die elders in Vlaanderen ontgonnen worden als primair materiaal, wordt dit door de erkende bodemsaneringsdeskundige aangegeven (laag, diepte, volume), zodat vanuit de geologische relevantie gestreefd kan worden naar een maximale inzet van bodemmaterialen als alternatief voor primaire delfstoffen. Met de bepaling van artikel 180, tweede lid, 18°, van het VLAREBO wordt een geologische evaluatie bedoeld, zonder dat dit een verplichting met zich meebrengt tot het correct inschatten van de bouwtechnische waarde van de bodemmaterialen. Deze bepaling legt geen verplichting voor het effectieve gebruik van de bodemmaterialen als alternatief van primaire delfstoffen. Het gebruik van bodemmaterialen wordt immers bepaald door de interactie van meerdere factoren, waarvan de geologie slechts één bepalende factor is.

Conform artikel 180, tweede lid, 18°, van het VLAREBO bevat het technisch verslag de inschatting van het potentieel van de uit te graven bodem om als alternatief voor een primaire oppervlakedelfstof in aanmerking te komen, als het gaat om grondwerken waarbij meer dan 2500 m³ dieper dan 2 m-mv uitgegraven wordt. De delfstoffentoets heeft tot doel om partijen uitgegraven bodem te identificeren die rechtstreeks (zonder voorbehandelingen) ingezet kunnen worden als alternatief voor primaire oppervlakedelfstoffen. De 'delfstoffentoets' van het VLAREBO legt geen geotechnisch onderzoek op.. De potentieelinschatting gebeurt door de erkende bodemsaneringsdeskundige bij de opmaak van een technisch verslag en aan de hand van richtlijnen die zijn opgesteld in overleg met de betrokken sectoren.

Met artikel 181, §2, tweede lid, van het VLAREBO wordt verduidelijkt dat de studie van de ontvangende grond voor wat betreft de opvulling van een groeve of graverij onderdeel uitmaakt van de aanvraag van de omgevingsvergunning.

De wijziging in artikel 184 van het VLAREBO beoogt een verdere bescherming van de eindgebruiker. Door de verwijzing in het bodembeheerrapport naar de ontvangstverklaring attesteert de ontvanger ten aanzien van de eindgebruiker dat aan de opgelegde gebruiksvoorwaarden wordt voldaan.

Procedures

Artikel 185 tot en met 201/3 van het VLAREBO beschrijft de verschillende administratieve procedures in het kader van het grondverzet, met de bijhorende controlemomenten. Er worden zes procedures onderscheiden:

- procedure via een erkende bodembeheerorganisatie;
- procedure via een erkende tussentijdse opslagplaats of een erkend grondreinigingscentrum of een erkende inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie;
- procedure gebruik van kleine hoeveelheden;
- meldingsprocedure voor de werken waarvoor geen technisch verslag moet worden opgemaakt;
- procedure voor tijdelijke oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie;
- procedure voor tijdelijke oeverdeponie bij noodruiming van bagger- en ruimingsspecie.

De procedure voor afvoer van uitgegraven bodem naar een tussentijdse opslagplaats of een grondreinigingscentrum is als afzonderlijke procedure geschrappt en opgenomen onder de procedure via een erkende bodembeheerorganisatie.

Procedure via een erkende bodembeheerorganisatie (artikel 185 tot en met 192 VLAREBO)

De bodembeheerorganisatie oefent haar taken uit in naam van de representatieve organisaties. Zij organiseert die taken op een efficiënte en effectieve wijze, met het oog op het behalen van de beste resultaten tegen aanvaardbare kosten. De OVAM zal die principes bewaken door toe te zien op de werking.

De traceerbaarheidsprocedure voorziet een aantal controlemomenten voor het gebruik van de bodemmaterialen. Dit stelt de bodembeheerorganisatie in staat om het gebruik van de bodemmaterialen op te volgen. Het is belangrijk dat de bodembeheerorganisaties gelijke criteria hanteren voor de aflevering van hun documenten. Artikel 190, §1, tweede lid, voorziet daarom dat zij werken volgens een kwaliteitsborgingssysteem dat wordt opgemaakt in overleg met de OVAM.

De procedures voorzien in de huidige bepalingen van 200 en 201 van het VLAREBO (procedure bij transport van uitgegraven bodem naar een tussentijdse opslagplaats of een grondreinigingscentrum) worden niet meer apart behandeld, maar vormen nu onderdeel van de procedure via de erkende bodembeheerorganisatie. De procedures voor de melding van het transport en de opslag van de bodemmaterialen zorgt ervoor dat de partijen bodemmateriaal traceerbaar blijven voor de erkende bodembeheerorganisatie, ook al worden ze tijdelijk opgeslagen in afwachting van gebruik. Deze bepalingen zijn nu opgenomen onder artikelen 190, §2, en 191/1 van het VLAREBO. Om de tracering van de bodemmaterialen te verzekeren, gebeurt tussentijdse opslag van bodemmaterialen volgens eenduidige procedures, voorgesteld door de sector en goedgekeurd door de OVAM. De werking volgens een kwaliteitsborgingssysteem zal een uniforme werking van de tussentijdse opslagplaatsen, grondreinigingscentra en slibverwerkingscentra verzekeren. De opname van de bepalingen voor de opslag en de verwerking van de binnenkomende stromen op de vergunde inrichtingen is nodig om de controle door de bodembeheerorganisaties daadkrachtiger te maken.

De ontvanger bevestigt volgens artikel 192 van het VLAREBO de levering van de uitgegraven bodem aan de erkende bodembeheerorganisatie. Deze bevestiging laat de erkende bodembeheerorganisatie toe om na te gaan of de voorwaarden die zijn opgelegd bij de conform verklaring van het technisch verslag of bij het verlenen van de grondverzettoelating, zijn vervuld.

Voor het gebruik van bodemmaterialen in een vormvast product wordt de inrichting waar de bodemmaterialen worden verwerkt als eindbestemming beschouwd. De ontvanger en eindgebruiker zijn de exploitant en de traceerbaarheidsprocedure eindigt op de locatie van verwerking tot vormvast product. Dit principe geldt eveneens inrichtingen waar bodemmaterialen verwerkt worden tot een product voor verdere distributie voor de kleinhandel. Deze producten zijn onderworpen aan de productnormering en ze vereisen geen verdere opvolging in het kader van de traceerbaarheidsprocedure.

Procedure via een erkende tussentijdse opslagplaats of een erkend grondreinigingscentrum of een erkende inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie (artikel 193 tot en met 195 VLAREBO)

De bestaande procedure blijft behouden. Ze is analoog aan de procedure via een erkende bodembeheerorganisatie, maar de taken van de erkende bodembeheerorganisatie worden in dit geval echter ingevuld door de erkende tussentijdse opslagplaats, het erkend grondreinigingscentrum of de erkende inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie.

Procedure gebruik van kleine hoeveelheden (artikel 197 tot en met 199 VLAREBO)

Als bodemmaterialen in kleine volumes wordt afgezet, geldt een vereenvoudigde procedure: de procedure 'kleine hoeveelheden' van artikel 197 tot en met 199 van het VLAREBO.

Voor het afleveren van kleine hoeveelheden bodem die voldoet voor vrij gebruik is het weinig zinvol en administratief te zwaar om voor elke bestemming een bodembeheerrapport aan te vragen en af te leveren. Op basis van een verklaring dat de uitgegraven bodem op verschillende bestemmingen zal geleverd worden, wordt een grondverzettoelating afgeleverd aan de uitvoerder grondwerken waarin staat dat de uitgegraven bodem zal geleverd worden.

Voor gebruik van bodem voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product gelden voorwaarden voor gebruik in welbepaalde toepassingen met een bouwkundig karakter. Op basis van de opgedane ervaring is het aangewezen dat de verdere opvolging van deze bodemmaterialen, best verloopt volgens een procedure die de erkende bodembeheerorganisatie in staat stelt om het gebruik in de bouwkundige toepassing te controleren. Met artikel 198, tweede lid, zal de erkende bodembeheerorganisatie in onderling overleg met de uitvoerders, maar ook de nutsbedrijven, een procedure opmaken zodat zij het gebruik in een bouwkundige toepassing kan controleren.

Meldingsprocedure voor de werken waarvoor geen technisch verslag moet worden opgemaakt (Artikel 200 VLAREBO)

De persoon die voornemens is om bodemmaterialen te gebruiken, moet dit melden aan de erkende bodembeheerorganisatie. De meldingsplicht geldt voor de gevallen waarin geen technisch verslag moet opgemaakt worden en voor projecten waarbij bodemmaterialen in professioneel verband afgevoerd worden.

De melding gebeurt volgens de procedure bepaald door de bodembeheerorganisaties. De meldingsplicht is vastgelegd in artikel 200 van het VLAREBO, maar de vorm is vrij in te vullen door de bodembeheerorganisatie zodat ze de praktische uitwerking van de procedure kunnen aansluiten op de gangbare praktijk. Het meldingssysteem zal de meldingsgegevens administreren en er worden afspraken gemaakt, zodat de toezichthoudende overheid op eenvoudige manier haar toezicht kan uitoefenen.

Procedure voor tijdelijke oeverdeponie van bagger- en ruimingsspecie (Artikel 201 en 201/1)

De procedure voor oeverdeponie voor de ontwatering van bagger en ruimingsspecie van artikel 201 en 201/1 van het VLAREBO sluit aan bij de manier van werken volgens de bestaande code van goede praktijk. Er is echter geen aanplakking meer vereist voor uitvoering van de werken.

De bepalingen van VLAREMA voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie binnen de vijfmeterstrook worden overgenomen en ingepast in de beheerconcepten voor het gebruik van uitgegraven bodem. Bodemmateriaal dat voldoet aan de waarden voor vrij gebruik kan steeds op de oeverzone gebruikt worden. Specie die niet voldoet aan de waarden voor vrij gebruik kan worden gebruikt op de oever, binnen de vijfmeterstrook, op voorwaarde dat de milieukeurmerken van de waterbodembodem en de oever als gelijk beschouwd worden zodat voldaan wordt aan de voorwaarden voor gebruik binnen de kadastrale werkzone. Specie die niet voldoet voor vrij gebruik kan eveneens hergebruikt worden buiten de vijfmeterstrook binnen bestemmingstype II tot en met V mits door middel van een studie ontvangende bodem kan worden aangetoond dat de specie geen bijkomende vervuiling veroorzaakt.

De waterloopbeheerder of de uitvoerder van de bagger- en ruimingswerken behoudt

de verplichtingen om de kwaliteit van de specie kenbaar te maken. De gegevens betreffende de kwaliteit van de specie moeten ter inzage liggen bij het gemeentebestuur van de gemeente waar de specie wordt uitgespreid. De gegevens moeten echter niet voorgelegd worden onder de vorm van het bemonsterings- en analyserapport. De inzage wordt ingepast in de systematiek van de traceringsprocedure van de bodembeheerorganisatie en de conform verklaring van het technisch verslag bevat voldoende gegevens voor de inzage.

De gemeentelijke milieudienst beschikt dus over de nodige gegevens indien zij wil optreden tegen een bepaalde ruiming. De controle op deze werken gebeurt nog steeds in eerste instantie door de milieudienst van de gemeente. Hierbij kan steeds advies aan de bodembeheerorganisatie of de OVAM gevraagd worden.

De bestaande code van goede praktijk voor bagger- en ruimingsspecie wordt herwerkt. In de code worden de werkwijze en de verplichtingen omschreven die in acht genomen worden bij de tijdelijke oeverdeponie voor ontwatering van bagger- en ruimingsspecie en bij noodruiming. De bepalingen voor de monsterneming en analyse van de specie worden opgenomen in de standaardprocedure voor de opmaak van een technisch verslag. Bagger- en ruimingsspecie die nadien permanent op de oever gedeponieerd wordt, moet uiteraard voldoen aan de voorwaarden voor gebruik als bodem zoals bepaald in het artikelen 161 tot 165 van het VLAREBO.

Procedure voor tijdelijke oeverdeponie bij noodruiming van bagger- en ruimingsspecie (artikel 201/2 en 201/3 van het VLAREBO)

De procedure van artikel 201/2 en 201/3 van het VLAREBO voor oeverdeponie in het kader van de noodruiming sluit aan bij de manier van werken volgens de bestaande code van goede praktijk. Zoals hierboven aangehaald, wordt de bestaande code van goede praktijk voor bagger- en ruimingsspecie herwerkt.

Het spreekt voor zich dat de procedure 'noodruiming' zo weinig mogelijk dient te worden gebruikt. Om mogelijke verspreiding van de eventuele aanwezige verontreiniging in de specie te voorkomen moet de specie zo snel als mogelijk worden afgevoerd naar een vergunde verwerkingsinstallatie.

Bodembeheerorganisatie, tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum en inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie: erkenning voor de regeling over het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële:

Artikel 202 tot en met 210 van het VLAREBO regelen de voorwaarden tot erkenning, tot gebruik van de erkenning, de erkenningsprocedures en de procedures voor schorsing en opheffing van de erkenning van bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen en grondreinigingscentra.

Deze organisaties vormen, samen met het toezicht van de overheid, een belangrijke noodzakelijke schakel in de controle en de beheersing van een milieuverantwoord grondverzet. De regeling van afdeling V steunt op de medeverantwoordelijkheid van de toezichthoudende overheid, de uitvoerende overheid en de uitvoerende sector.

In overeenstemming met de mogelijkheid tot erkenning van een inrichting voor tijdelijke opslag van uitgegraven bodem en van een grondreinigingscentrum kan een inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie erkend worden voor het afleveren van een bodembeherrapport voor de specie die zij verhandelt. Ook openbare besturen kunnen zich laten erkennen voor de door hen beheerde inrichtingen. Zodoende zijn zij in staat om de traceerbaarheid op te volgen voor de door hen verhandelde bodemmateriële.

Voorwaarden voor de erkenning en het gebruik van de erkenning

Artikel 202 en 203 van het VLAREBO bevatten de voorwaarden voor de erkenning als bodembeheerorganisatie, als tussentijdse opslagplaats, als grondreinigingscentrum en als inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie de tussentijdse opslagplaatsen en de grondreinigingscentra. De voorgestelde wijzigingen hebben tot doel de bestaande tekst te verfijnen en af te stemmen op de huidige praktische werking van het grondverzet.

In de voorwaarde van artikel 202, §1, 9°, van het VLAREBO wordt de term 'intern systeem' vervangen door de term 'kwaliteitsborgingssysteem'. Het kwaliteitszorgsysteem moet garanderen dat de procedure eenvormig is en dat een goede uitwisselbaarheid van informatie en een onafhankelijke controle mogelijk is.

Tijdens de uitvoering van de werken kunnen in de bodem ook andere materialen (afvalstoffen) voorkomen, hetzij als bijmenging met de bodem, hetzij als afzonderlijke lagen. Al die materialen zullen tijdens de uitvoering van de werken worden verplaatst. Het correct attesteren van de volumes geleverde bodemmateriële (geschikt voor gebruik) kan maar gebeuren als de bodembeheerorganisatie op de hoogte is van de bestemming van alle uitgegraven of gebaggerde volumes. Om een volledig zicht op de grondbalans te krijgen moeten de bodembeheerorganisaties de bestemming van de partijen die niet geschikt waren voor gebruik (afvalstoffen die naar verwerker afgevoerd zijn) of partijen die worden afgevoerd naar een ander gewest/land kunnen nagaan. Om deze volumebalans te kunnen opvolgen beschikken de bodembeheerorganisaties conform artikel 202, §1, 11°, van het VLAREBO over de nodige procedure.

In het kader van het duurzaam gebruik van de bodemmateriële moeten de erkende organisaties en inrichtingen de gegevens met betrekking tot de kwaliteit en het gebruik bijhouden. Om het beleid voor het gebruik van bodemmateriële verder uit te werken kan de OVAM vervolgens deze gegevens opvragen. Indien de OVAM dat doet zal dit conform artikel 202, §1, 14°, en artikel 203, §1, 13°, van het VLAREBO gebeuren volgens de afspraken die zijn vastgelegd in een code van goede praktijk.

Artikel 204 tot en met 210 van het VLAREBO regelen de procedures tot erkenning en de schorsing en opheffing van de erkenning. Deze procedures blijven onveranderd.

Artikel 44. Met dit artikel wordt in artikel 212, derde lid, 1°, van het VLAREBO, dat betrekking heeft op de kennisgeving van de ontvankelijkheid van een administratief beroep met schorsende werking, een verwijzingsfout gecorrigeerd. De personen die in kennis worden gesteld van de beslissing over de ontvankelijkheid zijn immers niet langer opgenomen in artikel 50, §2, van het Bodemdecreet, maar wel in artikel 88, §2, van het VLAREBO.

Artikel 45. In artikel 219 van het VLAREBO stelt het bedrag vast van de retributie voor het verstrekken van digitale informatie uit het Grondeninformatieregister via het e-loket van de OVAM. Als het gaat om een rapport dat volledig werd gedigitaliseerd in het Grondeninformatieregister bedraagt de retributie 50 euro per rapport, in het andere geval 100 euro per rapport.

Intussen heeft de OVAM quasi alle rapporten gedigitaliseerd waarvoor informatie is opgenomen in het Grondeninformatieregister. Het bedrag van de retributie kan dan ook algemeen gebracht worden op 50 euro per rapport. Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling. Verder wordt ook de tweejaarlijkse indexering, vermeld in artikel 217 van het VLAREBO, van deze retributie niet langer voorzien.

Artikel 46. Artikel 221 van het VLAREBO regelt de betalingsmodaliteiten van de retributie die de in gebrekeblijvende plichtige aan de OVAM verschuldigd is bij de (ambtshalve) uitvoering van bestuurlijke maatregelen door de toezichthouders van de OVAM in de plaats en op kosten van de in gebrekeblijvende plichtige (overtreder). De OVAM kan in het kader van het Bodemdecreet (artikel 157 en 158) evenwel ook ambtshalve optreden. De kosten hiervan kunnen op basis van het Bodemdecreet verhaald worden op de saneringsaansprakelijke persoon. Ook in die gevallen is de retributie van toepassing. Dit wordt uitdrukkelijk bepaald in artikel 162, §8, van het Bodemdecreet. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt artikel 221 van het VLAREBO dan ook aangepast in die zin dat ook melding wordt gemaakt van de saneringsaansprakelijke persoon.

Artikel 47. Artikel 223 van het VLAREBO bepaalt dat het verzoek tot toepassing van de bevoegdheden, vermeld in artikelen 164 en 165 van het Bodemdecreet, bij *aangetekende* brief bij de Vlaamse Regering wordt ingediend, per adres van de OVAM. Voorliggende wijzigingsbepaling schrapt de verplichting om dit aangetekend te doen..

Artikel 48. Bijlage I van het VLAREBO bevat de lijst van risico-inrichtingen waarvan de exploitatie is aangevat voor 1 juni 2015. Sommige van de opgelijste inrichtingen worden ingedeeld in categorie 'I'. Dit betekent dat het gaat om inrichtingen waarvan de sluiting dateert van voor 11 februari 1946. Deze inrichtingen worden voor de toepassing van de bodemwetgeving niet beschouwd als risico-inrichtingen. Wel geldt voor de gemeente de verplichting om gronden met dergelijke inrichtingen in de gemeentelijke inventaris op te nemen (inventarisatieplicht).

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 oktober 2015 werden in bijlage 1 van het VLAREBO de inrichtingen aangeduid die vallen onder categorie 'I'. Bij vergissing werd rubriek 29.1.1, 2°, b) niet ingedeeld in categorie 'I'. Het gaat om de rubriek 'Niet in rubriek 20.2.1 begrepen inrichtingen voor het behandelen van erts met een geïnstalleerde totale drijfkracht van meer dan 100kW tot en met 500 kW, wanneer de inrichting volledig of gedeeltelijk gelegen is in een gebied ander dan industriegebied. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt deze vergetelheid rechtgezet.

Artikel 49. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt bijlage II van het VLAREBO met de richtwaarden voor de bodemkwaliteit vervangen.

In het kader van de vervanging werden de richtwaarden voor de bodemkwaliteit voor nikkel en verschillende polycyclische aromatische koolwaterstoffen in overeenstemming gebracht met de voorstellen die zijn uitgewerkt in het kader van de gemeenschappelijke onderbouwing van de normen.

Artikel 50. In bijlage IV van het VLAREBO is nog een verwijzing naar VLAREM I opgenomen. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt dit gecorrigeerd naar VLAREM II.

Artikel 51. Voorliggende wijzigingsbepaling vervangt bijlage V van het VLAREBO met de waarden voor vrij gebruik van uitgegraven bodem.

Gelet op de inkanteling van de bodemmaterialen in de grondverzetregeling van het VLAREBO wordt de term 'uitgegraven bodem' in de titel van bijlage V vervangen door de term 'bodemmaterialen'.

Verder worden de waarden voor vrij gebruik van bodemmaterialen van nikkel en verschillende en polycyclische aromatische koolwaterstoffen in overeenstemming gebracht met de voorstellen die zijn uitgewerkt in het kader van de gemeenschappelijke onderbouwing van de normen.

Om na te gaan wat de impact is van de gewijzigde normen op het hergebruik van uitgegraven bodem is een analyse uitgevoerd op de databank die gebruikt is in de

haalbaarheidsstudie van het gemeenschappelijk normenkader. De wijzigingen in aantal afgekeurde stalen is vrij beperkt: terwijl er bij de huidige normen 216 stalen (29% van de databank) afgekeurd worden, neemt dat toe naar 217 stalen (29% van de databank) bij toepassing van de normvoorstellen. De extra afkeuring is het gevolg van het gehalte aan nikkel.

Op basis van de gegevens uit de databank bagger- en ruimingsspecie van VITO is het gevolg van de wijziging voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie beperkt. Terwijl er bij de huidige normen 248 stalen (86% van de databank) afgekeurd worden, neemt dat toe naar 249 stalen (87% van de databank) bij toepassing van de normvoorstellen. De extra afkeuring is het gevolg van de wijziging van de waarde voor naftaleen. Ook op basis van de gegevens uit de VMM-databank zijn de wijzigingen in aantal afgekeurde stalen beperkt. Terwijl er bij de huidige normen 259 stalen (54% van de databank) afgekeurd worden, neemt dat toe naar 264 stalen (55% van de databank) bij toepassing van de normvoorstellen. De 5 extra afkeuringen zijn het gevolg van de aanwezigheid van naftaleen (2), benzo(ghi)peryleen (2) en nikkel (1).

Voor chroom is de berekende waarde van vrij gebruik soms lager dan de streefwaarde. Voor die gevallen wordt de waarde van vrij gebruik bijgesteld tot de streefwaarde. Als de streefwaarde voor het vaste deel van de aarde na omrekening naar het gehalte aan klei, organisch materiaal en pH-KCl in het te toetsen monster hoger is dan de waarde voor vrij gebruik van het vaste deel van de aarde, wordt de waarde vrij gebruik gelijkgesteld aan de streefwaarde voor het vaste deel van de aarde.

Asbest is een parameter die in het kader van het asbestafbouwbeleid bijzondere aandacht vereist. Het gebruik van asbestvezels wordt verboden middels artikel 2 van het KB van 23 oktober 2001 betreffende de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (asbest). De huidige grondverzetsregeling hanteert een nultolerantie voor de aanwezigheid van asbest voor het gebruik van bodemmaterialen. Concreet mogen producten (uitgegraven bodem, bouwstoffen ...) die asbestvezels bevatten de facto niet gebruikt worden. Geen asbestvezels of een nulnorm blijkt in de praktijk met de huidige nauwkeurigheid van de meetmethoden echter moeilijk te handhaven. Het VLAREMA hanteert in artikel 2.3.2.1 § 1, 5°, voor bouwstof een maximaal asbestgehalte van 100 mg/kg ds. Deze (berekende) normwaarde voor asbest wordt immers aanzien als het laagste concentratieniveau dat met voldoende betrouwbaarheid kan gemeten worden. Het gebruik van bodemmaterialen met een berekende asbestconcentratie van maximaal 100 mg/kg ds wordt toegelaten en is niet in strijd met het KB van 23 oktober 2001. Deze huidige praktijk die beschreven is in het standpunt 'asbest' op de OVAM-website wordt vertaald in de wetgeving en een waarde voor vrij gebruik voor asbest wordt opgenomen onder bijlage V.

Uit onderzoek van de Grondbank vzw naar de kwaliteit van partijen uitgegraven bodem afkomstig van de vervanging of herstelling van nutsleidingen blijkt dat 21% van de gronden een verhoogde zuurtegraad (pH-KCl > 9) vertonen. Dat is het gevolg van het gebruik van cement en kalk in de zones waar die nutsleidingen gelegen zijn (Nieuwsbrief Grondbank - augustus 2010). De hogere pH-KCl wijst er op dat de uitgegraven bodem veelvuldig is bewerkt met kalk of cement. De natuurlijke zuurtegraad van de bodem varieert tussen 1,3 en 8,2 pH-KCl. Bij de vaststelling van de waarde van vrij gebruik mogen natuurlijke bodems niet of slechts in beperkte mate worden uitgesloten van vrij gebruik. Voor de zuurtegraad van uitgegraven bodem, wordt de pH-KCl-waarde tussen 3 en 9 als waarde voor vrij gebruik vastgesteld. Reglementering van de pH onder de waarde van vrij gebruik heeft de bedoeling om het gebruik van de veelvuldig bewerkte bodems te reglementeren. De gemeten pH van bodems die een hoog gehalte aan natuurlijke schelpfragmenten bevatten kan echter meer dan 9 bedragen. Bodemmaterialen met natuurlijk verhoogde pH worden niet verder gereguleerd.

De huidige regeling oor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie van het VLAREMA voorziet in een normering voor pesticiden. Naar aanleiding van de inkanteling van bagger- en ruimingsspecie als bodemmateriaal in de grondverzetregeling wordt de normering voor pesticiden voor gebruik als bodem overgenomen in VLAREBO. De opname van deze normen onder VLAREBO betekent echter niet dat deze parameters altijd moeten geanalyseerd worden. Alleen als het vermoeden bestaat dat zij als verdachte stof in de waterbodem voorkomen is de analyse verplicht. Om na te gaan wat de impact hiervan is op hergebruik is een analyse uitgevoerd op de databank BRS die ook gebruikt is in de haalbaarheidsstudie van het gemeenschappelijk normenkader. Bij het normeren van individuele OCP voor vrij gebruik als bodem blijkt uit de beschikbare dataset voor BRS dat het aantal overschrijdingen beperkt is: 1 overschrijding op 85 stalen waarvoor een volledige analyse beschikbaar is en 6 verhoogde concentraties ($\geq 0,05$ mg/kg ds) voor de 185 stalen waarvoor enkel een totaalconcentratie beschikbaar is. In al deze gevallen gaat het om stalen die ook op basis van andere parameters afgekeurd zouden worden voor vrij gebruik als bodem. De impact van de normering van pesticiden wordt op basis van deze dataset als klein ingeschat.

Artikel 52. Voorliggende wijzigingsbepaling vervangt bijlage VI van het VLAREBO dat gaat over de waarden voor gebruik van uitgegraven voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product.

Gelet op de inkanteling van de bodemmateriaal in de grondverzetregeling van het VLAREBO wordt in de titel van bijlage VI de term 'uitgegraven bodem' vervangen door de term 'bodemmateriaal'.

Verder worden de waarden in overeenstemming gebracht met de voorstellen die zijn uitgewerkt in het kader van de gemeenschappelijk onderbouwing van de normen.

Voor sommige organische parameters zijn nieuwe normvoorstellen afgeleid. In totaal blijven voor 9 parameters de normen hetzelfde, 9 maal is een verstrenging voorgesteld en 2 maal een versoepeling. Voor de uitgegraven bodems (VLAREBO) leidt dit tot een lichte stijging van het aantal afgekeurde stalen van 1,4 tot 2,5% op basis van de gehanteerde databank (n=708).

Bij de inkanteling van het gebruik van bagger- en ruimingsspecie voor bouwkundig bodemgebruik in het VLAREBO worden de richtwaarden voor zware metalen als dwingende waarden toegepast. Om na te gaan wat de impact hiervan is op hergebruik is een analyse uitgevoerd op de databank BRS die ook gebruikt is in de haalbaarheidsstudie van het gemeenschappelijk normenkader. Bij het opleggen van de waarden uit VLAREBO Bijlage VI voor zware metalen als dwingende waarden i.p.v. richtwaarden voor zijn er in de onderzochte databank voor bevaarbare waterlopen 6 extra afgekeurde stalen op een totaal van 115. De extra afkeuringen zijn te wijten aan overschrijdingen voor Zn, Cd en Cu. In de geanalyseerde stalen voor onbevaarbare waterlopen is er 1 extra afkeuring op een totaal van 67 stalen, te wijten aan een overschrijding voor As, Hg en Pb. Gelet op het feit dat de vastgestelde waarden in deze partijen hoger zijn dan de bodemsaneringsnorm voor een bestemmingstype V, is het niet verantwoord om deze partijen zonder bijkomende voorwaarden op of in de bodem te gebruiken.

Artikel 53. Voorliggende wijzigingsbepaling vervangt bijlage VII van het VLAREBO dat gaat over de uitloogbaarheidswaarden voor gebruik van uitgegraven bodem voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product

Gelet op de inkanteling van de bodemmateriaal in de grondverzetregeling van het VLAREBO wordt in de titel van bijlage VII de term 'uitgegraven bodem' vervangen door

de term 'bodemmateriële'.

Verder worden de waarden voor uitloogbaarheid in overeenstemming gebracht met de voorstellen die zijn voorgesteld in de studie van de validatie schudtest: Relatie poriewater en risico gebaseerde grenswaarden.

Om na te gaan wat de impact hiervan is op hergebruik is een analyse uitgevoerd op de databank die gebruikt is in de haalbaarheidsstudie van het gemeenschappelijk normenkader. In vergelijking met de huidige normen (VLAREBO) werden voor 4 parameters de normvoorstellen versoepeld, 2 bleven ongewijzigd en 2 werden verlaagd. Het percentage afgekeurde stalen daalde daardoor van 27 tot 19% voor de gehanteerde databank (n=514). De veranderingen zijn het gevolg van de verstrenging voor nikkel en lood en de versoepeling van koper, zink en arseen.

Bij de inkanteling in het VLAREBO van het gebruik van bagger- en ruimingsspecie voor bouwkundig bodemgebruik en het gebruik als vormvast product worden de normen van de schudtest van toepassing op bagger- en ruimingsspecie. Om na te gaan wat de impact hiervan is op het hergebruik is een analyse uitgevoerd op de databank BRS die ook gebruikt is in de haalbaarheidsstudie van het gemeenschappelijk normenkader. Het aantal onterecht goedgekeurde en onterecht afgekeurde stalen met de schudproef en het normvoorstel voor uitgegraven bodem ten opzichte van de kolomproef en het normvoorstel bouwstof is meestal lager dan 10%. Uitzonderingen zijn arseen voor de onterecht goedgekeurde stalen en cadmium en zink voor de onterecht afgekeurde stalen.

3. Wijziging van het Milieuhandhavingsbesluit van 12 december 2008

Artikel 54 en 55. Door middel van de traceerbaarheidsprocedure organiseert de sector de controle op de gehele keten van het gebruik van bodemmateriële. De voorschriften zijn gebaseerd op de kennis, de ervaring en de inzichten die de afgelopen jaren zijn opgedaan. De kwaliteitsborging binnen deze keten wordt in de onderzoeksfase door de erkende bodemsaneringsdeskundige en voor de opvolging van de materialenstromen door de erkende bodembeheerorganisatie verzekerd.

De eerstelijnscontrole voor het correcte gebruik van uitgegraven bodem ligt bij de bodembeheerorganisaties (controle partijkeuring, controle beoogde gebruik, steekproefsgewijze terreincontrole). De controle wordt hier begrepen als de kwaliteitsborging van de traceerbaarheidsprocedure. Het kwaliteitsborgingssysteem is gebaseerd op het principe van risicoanalyse, integraal ketenbeheer, traceerbaarheid en zelfcontrole. Het kwaliteitsborgingssysteem is van toepassing op de verschillende actoren die betrokken zijn in de regeling voor het gebruik van bodemmateriële. Het beschrijft de context en situering van de actor in de traceerbaarheidsprocedure en voorziet in werkmethode voor een gestructureerde en integrale opvolging en controle. Het administratieve beheer van de controle is de verantwoordelijkheid van de bodembeheerorganisatie. Op basis hiervan kan de bodembeheerorganisatie gerichte informatie op een gestructureerde manier doorspelen aan de bevoegde overheid zodat deze laatste gericht toezicht kan uitoefenen.

Bij overtredingen zal de bevoegde overheid moeten optreden (meldingen van vrije velddelicten, klachten, projectmatige controles van de traceerbaarheidsprocedure).

Het toezicht en de handhaving op het gebruik van uitgegraven bodem, en na de inkanteling, op het gebruik van bodemmateriële kadert in het Bodemdecreet en VLAREBO. De bodemmateriële zijn niet als afvalstoffen te beschouwen als ze voldoen aan de voorwaarden voor gebruik volgens VLAREBO en voor zolang ze volgens de procedures van het grondverzet van het VLAREBO ontgraven, gebaggerd of geruimd, getransporteerd, opgeslagen en finaal gebruikt worden. Het toezicht en de handhaving

op de bepalingen van het Bodemdecreet en VLAREBO, en dus ook op de grondverzetregeling, behoort tot de toezichtopdracht van de toezichthouders van de OVAM. Bij vaststelling dat de bodemmaterialen niet aan de wettelijke voorwaarden voldoen of niet op rechtmatige manier werden gebruikt, zijn de bodemmaterialen te beschouwen als afvalstoffen. Het verdere toezicht en de handhaving kadert dan ook in artikel 12 van het Materialendecreet en zal bijgevolg in hoofdzaak moeten worden opgenomen door de lokale besturen of door de afdeling handhaving van het departement Omgeving. De toezichtopdracht van de toezichthouders van de OVAM met betrekking tot artikel 12 van het Materialendecreet beperkt zich immers tot het ambtshalve inzamelen, vervoeren en verwerken van afvalstoffen als bestuurlijke maatregel (artikel 26, 1°, h) van het Milieuhandhavingsbesluit).

Het toezicht en de handhaving in het kader opslag en de behandeling van de bodemmaterialen in vergunde inrichtingen gebeurt eveneens door de lokale overheid (klasse 2 en 3) en (in mindere mate) door de afdeling handhaving van het departement Omgeving.

Het toezicht op de huidige regeling rond het gebruik van bagger- en ruimingspecie, grondbrij en bentoniet-slib in het Materialendecreet en het VLAREMA berust bij afdeling handhaving van het departement Omgeving en de lokale overheden. Met de voorziene inkanteling van voormelde bodemmaterialen in de grondverzetregeling van het Bodemdecreet en het VLAREBO zou het toezicht en de handhaving van het gebruik van de betreffende bodemmaterialen in eerste instantie bij de OVAM komen te liggen. Het grondverzet is echter in hoofdzaak een lokaal gebeuren waarop de OVAM als gecentraliseerde organisatie moeilijk toezicht kan uitoefenen. Het toezicht op en de handhaving van het gebruik van uitgegraven bodem gebeurt immers lokaal op de vergunde inrichting of op de plaats van gebruik (vrije velddelicten). Om het toezicht en handhaving over de grondverzetsregeling na de inkanteling van de bodemmaterialen zo efficiënt mogelijk te organiseren, wordt met artikel 58 van dit besluit voorzien dat de lokale overheden ook de bevoegdheid krijgen om toezicht uit te oefenen op en de handhaving te doen van de grondverzetregeling van het Bodemdecreet en het VLAREBO. Dit houdt in dat lokale toezichthouders overtredingen van de grondverzetregeling kunnen vaststellen en bestuurlijke maatregelen kunnen opleggen. De OVAM ondersteunt de gemeenten met haar expertise. Artikel 58 van voorliggend besluit wijzigt artikel 34, §1, van het Milieuhandhavingsbesluit in die zin dat de bevoegdheden van de gemeentelijke toezichthouders, de toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen en de toezichthouders van politiezones worden uitgebreid tot artikel 138 van het Bodemdecreet en titel III, hoofdstuk XIII van het VLAREBO. De OVAM zal na de wijziging van het VLAREBO het momenteel bestaande toezicht en handhaving op de grondverzetsregeling behouden. De uitbreiding met het toezicht en de handhaving door de lokale toezichthouders is dus een aanvulling op de bestaande inzet.

Dit sluit eveneens aan bij het toezicht dat zij reeds uitoefenen in het kader van de omgevingsvergunning op de werking van de tussentijdse opslagplaatsen van uitgegraven bodem (bodemmaterialen). De lokale toezichthouders worden bijgevolg bevoegd voor het toezicht en de handhaving op alle activiteiten en actoren voor het gebruik en de opslag van bodemmaterialen, en dus ook voor vrije velddelicten.

Artikel 56. Ingevolge de inkanteling van de bodemmaterialen in het Bodemdecreet en het VLAREBO wordt onder meer artikel 5.3.4.4 van het VLAREMA (gebruik van bagger- en ruimingspecie als bodem) opgeheven. De overtreding van de verplichtingen van voormelde bepaling worden in bijlage VIII van het huidige Milieuhandhavingsbesluit als milieu-inbreuk gekwalificeerd. De opheffing van de voormelde VLAREMA-bepaling brengt met zich mee dat de verplichtingen opgenomen in die bepaling niet langer als milieu-inbreuk moeten worden gekwalificeerd in bijlage VIII van het Milieuhandhavingsbesluit. Dit gebeurt middels artikel 56 van dit besluit.

Artikel 57. Met oog op een efficiënte uitvoering en de coherentie van het toezicht en de handhaving worden de enige twee overtredingen van de grondverzetregeling van het VLAREBO die in de huidige regeling (bijlage XII van het Milieuhandhavingsbesluit) als milieu-inbreuk worden gekwalificeerd opnieuw gepenaliseerd. Dit gebeurt met artikel 57 van dit besluit.

Artikel 58. Bijlage XXIII van het Milieuhandhavingsbesluit van 12 december 2008 bevat een oplistings van de bijzondere gebruikseisen voor bodemsaneringsdeskundigen uit het VLAREL (artikel 53/3 en 53/4) waarvan de overtreding als milieu-inbreuk wordt gekwalificeerd.

Met voorliggend wijzigingsbesluit worden de bijzondere gebruikseisen voor bodemsaneringsdeskundigen in het VLAREL op een aantal punten gewijzigd en aangevuld met een aantal bijkomende verplichtingen. Dit betekent dat de lijst van milieu-inbreuken in bijlage XXIII van het Milieuhandhavingsbesluit hiermee in overeenstemming moet worden gebracht. Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling.

4. Wijzigingen van het VLAREL

Artikel 59. Met oog op kwaliteitsborging voorziet artikel 53/4, §1, van het VLAREL dat een bodemsaneringsdeskundige de verslagen en rapporten die hij opmaakt in het kader van zijn taken als bodemsaneringsdeskundige (artikel 6, 6°, van het VLAREL) moet laten ondertekenen door minstens één persoon in zijn dienst die beschikt over de vereiste individuele handtekeningsbevoegdheid, vermeld in artikel 53/4, §2, van het VLAREL. Deze gebruikseis houdt in dat een erkende bodemsaneringsdeskundige over minstens één persoon moeten beschikken met dergelijke handtekeningsbevoegdheid, zo niet kan hij een kerntaak van de bodemsaneringsdeskundige niet uitvoeren en kan hij bijgevolg geen zinvol gebruik maken van zijn erkenning. Vandaar dat omwille van de rechtszekerheid expliciet met voorliggende wijziging (zie toevoeging van artikel 53/3, §1, 10° VLAREL) als bijzondere gebruiksvoorwaarde wordt ingevoerd dat de bodemsaneringsdeskundige moet beschikken over minstens één persoon met de vereiste handtekeningsbevoegdheid.

Het begrip 'beschikken over' wordt gedefinieerd in artikel 4, §2, van het VLAREL als "ofwel zelf beschikken over, ofwel op continue basis ter beschikking hebben via:

- een werknemer die zich via arbeidsovereenkomst ertoe verbindt om tegen loon en onder het gezag van de bodemsaneringsdeskundige arbeid te verrichten;
- een zelfstandige op voorwaarde dat hij zijn dienstverlening met betrekking tot die kennis of ervaring maximaal aan drie bodemsaneringsdeskundigen ter beschikking stelt.

In de huidige regeling is het toepassingsgebied beperkt tot de erkenningsvoorwaarden voor bodemsaneringsdeskundigen (artikel 25/1 en 25/2 VLAREL). Met voorliggende wijziging wordt het toepassingsgebied uitgebreid tot de nieuwe bijzondere erkenningsvoorwaarde voor erkende bodemsaneringsdeskundigen (beschikken over minstens één persoon met de vereiste handtekeningsbevoegdheid: artikel 53/3, §1, 10° VLAREL).

Artikel 60. Dit artikel wijzigt het punt f) in artikel 6, 5°, van het VLAREL in die zin dat de erkenning als laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering, niet alleen geldt voor het uitvoeren van analyses op bodem, maar dat die analyse en de analyseresultaten ook kunnen worden gebruikt om te checken of er voldaan is aan de voorwaarden van VLAREM II of III. De resultaten, verkregen door analyse van monsters genomen in uitvoering van het Bodemdecreet en het VLAREBO, worden ook bruikbaar om bijvoorbeeld te bepalen of bodemmaterialen die niet in aanmerking komen voor hergebruik kunnen worden gestort. Deze wijziging is een noodzakelijke aanvulling op de

wijziging doorgevoerd door artikel 2 waarin bepaald wordt dat een erkend bodemsaneringsdeskundige monsters kan nemen in uitvoering van het Bodemdecreet en het VLAREBO (oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, waterbodemonderzoek, technisch verslag, bodemsaneringsproject,...) die ook kunnen dienen om aan te tonen dat men voldoet aan de voorwaarden van VLAREM II. Uiteraard moeten ook de analyseresultaten van die monsters gebruikt kunnen worden. Essentieel is dat de monsternamen en de analyse gebeurt in het kader van de uitvoering van het Bodemdecreet en het VLAREBO maar dat een toepassing ervan ook kan gebruikt worden om te voldoen aan de bepalingen van VLAREM II of III.

Artikel 61. Deze bepaling wijzigt artikel 53/3, §1, van het VLAREL dat gaat over bijzondere gebruikseisen voor erkende bodemsaneringsdeskundigen. Met de wijzigingsbepaling worden een aantal bestaande gebruikseisen gewijzigd en een aantal nieuwe gebruikseisen toegevoegd.

Zo wordt de bestaande eis dat men zelf moet beschikken over een model voor risicoanalyse van bodemverontreiniging (artikel 53/3, §1, 6°, VLAREL) beperkt tot de erkende bodemsaneringsdeskundige van type 2, aangezien enkel in de taken van dit type bodemsaneringsdeskundige het model een relevant instrument is.

In het huidige VLAREL-regeling heeft de erkende bodemsaneringsdeskundige de verplichting om een jaarverslag op te maken (artikel 53/3, §1, 7°, van het VLAREL). De bodemsaneringsdeskundige moet jaarlijks een overzicht geven van de personeelsleden die beschikken over de vereiste kennis en ervaring, en van de gevolgde opleidingen. Verder bevat het jaarverslag ook nog een evaluatie van de in dat jaar genomen acties voor kwaliteitsborging en een overzicht van de klachtenbehandeling in dat jaar. Dit zijn evenwel elementen die tijdens de audit kunnen worden opgevraagd en gecontroleerd. Bovendien kan het kwaliteitshandboek op dat punt de functie van het jaarverslag overnemen. Ook kan in dit kader nog gewezen worden op de algemene gebruikseis die geldt voor alle erkende personen binnen het VLAREL dat elke wijziging in de gegevens die tot de erkenning hebben geleid (bv personeelsbestand, adres,...) onmiddellijk moet worden doorgegeven aan de overheid die de erkenning verleent (artikel 34, §5, van het VLAREL). Gelet op voorgaande elementen heeft de specifieke gebruikseis van het opmaken van een jaarverslag dan ook geen meerwaarde. Met voorliggende bepaling wordt deze gebruikseis dan ook geschrapt.

Momenteel is alleen wettelijk vastgelegd dat een kwaliteitshandboek moet worden bijgehouden. Dit volstaat uiteraard niet. Het gaat er vanzelfsprekend niet alleen om dat dingen worden vastgelegd, maar ook dat ze volgens de afspraken worden uitgevoerd en toegepast om het beoogde kwaliteitsniveau daadwerkelijk te realiseren. Vandaar dat met voorliggende wijzigingsbepaling in artikel 53/3, §1, 8°, van het VLAREL uitdrukkelijk wordt opgenomen dat de erkende bodemsaneringsdeskundige het kwaliteitshandboek moet toepassen. De toepassing van het kwaliteitshandboek zal tijdens de audits gecontroleerd worden. Artikel 53/3, §1, 8°, wordt met voorliggende bepaling in die zin aangepast.

Verder wordt expliciet als gebruikseis opgenomen dat de bodemsaneringsdeskundige moet beschikken over minstens één persoon met de vereiste handtekeningsbevoegdheid (artikel 53/3, §1, 10°, van het VLAREL).

Ten slotte worden nog gebruikseisen voorzien die het belang van een correcte bemonstering Dit gebeurt door de introductie van de controle op de verplichting tot opleiding van personeel, op de beschikbaarheid van het vereiste materiaal voor bemonstering, een gerichte controle op het terrein en de verplichte toepassing van een kwaliteitsborgingssysteem (artikel 53/3, §1, 11° tot en met 13° VLAREL).

Artikel 62. Deze bepaling vervangt artikel 53/4, §1, van het VLAREL dat als bijzondere gebruiksvoorwaarde voor de bodemsaneringsdeskundige oplegt dat de rapporten en verslagen moeten ondertekend worden door een persoon in dienst van de deskundige die beschikt over individuele handtekeningsbevoegdheid. De vervanging heeft geen inhoudelijke impact, maar beperkt zich tot een louter tekstuele aanpassing als gevolg van de invoering van de bijzondere erkenningsvoorwaarde van artikel 53/3, §1, 10°, van het VLAREL (beschikken over minstens één persoon met de vereiste individuele handtekeningsbevoegdheid).

Artikel 63. Met voorliggend artikel wordt artikel 53/5 van het VLAREL vervangen. Het nieuw ontworpen artikel 53/5 formuleert de bijzondere gebruiksvoorwaarden van de erkenning als bodemsaneringsdeskundige inzake objectiviteit en onafhankelijkheid in functie van de finaliteit van deze regel. Daarbij wordt uitgegaan van een responsabilisering van de erkende bodemsaneringsdeskundige die te allen tijde de kwalitatieve uitvoering van zijn werkzaamheden dient te kunnen waarborgen zonder zijn daartoe vereiste integriteit in het gedrang te brengen.

De opsomming in het van kracht zijnde artikel 53/5 VLAREL van de gevallen waarin de erkende bodemsaneringsdeskundige wordt vermoed om zich in een situatie van onverenigbaarheid te bevinden, wordt uit het VLAREL geschrapt. Deze schrapping is zonder invloed op de vaststelling dat het waarborgen van de kwaliteit van de uitvoering van de werkzaamheden het enige criterium is en blijft om gebruik te kunnen maken van de erkenning als bodemsaneringsdeskundige. De vereiste objectiviteit en onafhankelijkheid in hoofde van de erkende bodemsaneringsdeskundige is geen afzonderlijke gebruiksvoorwaarde, maar wel een "modaliteit" van de vereiste kwaliteitswaarborg die de integriteit van de totstandkoming van de resultaten moet garanderen. Deze integriteit, die in de praktijk concreet vertaald kan worden in de vereisten van objectiviteit en onafhankelijkheid van de erkende bodemsaneringsdeskundige, maakt derhalve een essentieel onderdeel uit van de beoogde kwaliteit van de uit te voeren dienstverlening.

Uit de schrapping van de kwantitatieve onverenigbaarheidsgronden kan niet worden afgeleid dat de onafhankelijkheid niet langer als component van de bijzondere gebruiksvoorwaarde voor de erkende bodemsaneringsdeskundigen wordt behouden. De opsomming van de onverenigbaarheden wordt immers vervangen door een in abstracto definiëring van de doelstelling van de bijzondere gebruiksvoorwaarde. De voorheen op grond van gekwantificeerde onverenigbaarheden nagestreefde vereiste tot objectieve en onafhankelijke dienstverlening blijft derhalve in het VLAREL als afzonderlijke gebruiksvoorwaarde vervat, weze het zonder in het VLAREL uitdrukkelijk tot kwantificering van de onverenigbaarheden over te gaan.

Artikel 53/5, §1, tweede lid, van het VLAREL benadrukt dat de objectiviteit en onafhankelijkheid, net zoals dit in de huidige tekst van het VLAREL het geval is, moet worden gewaarborgd zowel in de relatie tot de opdrachtgever, als in de relatie tot de uitvoerder van de bodemsaneringswerken.

Kan deze waarborg niet worden geboden of rijst hieromtrent twijfel, dan kan de erkende bodemsaneringsdeskundige geen gebruik maken van zijn erkenning voor de betrokken opdracht, behoudens indien hij overeenkomstig de tweede paragraaf van dit artikel de in de standaardprocedures voorziene preventieve maatregelen tot waarborg van een onafhankelijke en objectieve uitvoering van de betrokken opdracht (beheersmaatregelen) neemt.

Het komt in de eerste plaats aan de erkende bodemsaneringsdeskundige toe om op onderbouwde wijze te beoordelen of hij voor een concrete opdracht in staat is om de opdracht op kwalitatieve, objectieve en onafhankelijke wijze uit te voeren. De beoordeling of de objectieve en onafhankelijke uitvoering van een dienstverlening kan

worden gewaarborgd, gebeurt door de bodemsaneringsdeskundige volgens de werkwijze, opgenomen in de standaardprocedures. Deze werkwijze zal de krachtlijnen bevatten van een optimale zelfcontrole en bewaking van de objectieve en onafhankelijke uitvoering van de dienstverlening als erkend bodemsaneringsdeskundige. In eerste instantie is het belangrijk dat ieder personeelslid van de erkende bodemsaneringsdeskundige of de deskundige zelf als het gaat over een natuurlijke persoon, die betrokken is bij het ter beschikking stellen van de dienstverlening, op de hoogte is van de randvoorwaarden voor de objectieve en onafhankelijke uitvoering

Om te vermijden dat de schrapping van de lijst van onverenigbaarheden aanleiding zou geven tot rechtsonzekerheid binnen de sector, voorziet het derde lid van het gewijzigde artikel 53/5, §1, van het VLAREL dat de Vlaamse Regering in de standaardprocedures, vermeld in titel III van de hoofdstukken IV tot en met VI, XII en XIII van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, een opsomming vaststelt van de gevallen waarin de erkende bodemsaneringsdeskundige vermoed wordt om zich in een situatie van onverenigbaarheid overeenkomstig het tweede lid van artikel 53/5, §1 te bevinden. Zo kan gedacht worden aan de volgende gevallen waar een vermoeden van onverenigbaarheid voor de bodemsaneringsdeskundige bestaat:

- de opdrachtgever of de uitvoerder van de saneringswerken, of een persoon die een bestuursfunctie uitoefent bij de opdrachtgever of de uitvoerder van de saneringswerken, is de bodemsaneringsdeskundige zelf of een directielid, bestuurder of zaakvoerder van de bodemsaneringsdeskundige;
- de opdrachtgever of de uitvoerder van de saneringswerken of een persoon die een bestuursfunctie uitoefent bij de opdrachtgever, of de uitvoerder van de saneringswerken is een bloedverwant of aanverwant van de bodemsaneringsdeskundige of een directielid, bestuurder of zaakvoerder van de bodemsaneringsdeskundige, in de rechte lijn tot en met de tweede graad en in de zijlijn tot en met de derde graad;
- de opdrachtgever of de uitvoerder van de saneringswerken is een aandeelhouder of behoort tot een groep van aandeelhouders van de bodemsaneringsdeskundige die (gezamenlijk) rechtstreeks een participatie aanhoudt/aanhouden van meer dan 5% van de stemgerechtigde aandelen van de bodemsaneringsdeskundige;
- de gerealiseerde totale omzet voor de opdrachtgever of hiermee verbonden vennootschappen bedraagt op jaarbasis meer dan 50% van de omzet van de bodemsaneringsdeskundige;
- de opdrachtgever of de uitvoerder van de saneringswerken is voor meer dan 35% van de totale schulden van de bodemsaneringsdeskundige een rechtstreekse of onrechtstreekse schuldeiser van de bodemsaneringsdeskundige.

Deze lijst is niet-limitatief en doet derhalve geen afbreuk aan de beoogde responsabilisering van de erkend bodemsaneringsdeskundige die steeds *in concreto* zal moeten nagaan of hij zich in een toestand van onverenigbaarheid bevindt. Dat de deskundige zich niet in een in de standaardprocedure opgenomen situatie bevindt, verhindert derhalve niet dat er zich voor de erkend bodemsaneringsdeskundige alsnog een concreet geval van onverenigbaarheid kan voordoen.

Het vermoeden vervat in artikel 53/5, §1, derde lid, van het VLAREL betreft een weerlegbaar vermoeden. Een erkend bodemsaneringsdeskundige die zich in één van de gevallen van de betrokken lijst bevindt, zal steeds in de mogelijkheid zijn om dit vermoeden te weerleggen door proactief de in de standaardprocedures voorziene beheersmaatregelen te nemen tot waarborg van een onafhankelijke en objectieve uitvoering van de betrokken opdracht. De beheersmaatregelen worden nog verder uitgewerkt in de standaardprocedures. In de gevallen dat de dienstverlening niet kan worden gewaarborgd op basis van bloed- of aanverwantschap zal de controle kunnen gebeuren door een interne functiescheiding bij de erkende bodemsaneringsdeskundige. In de andere onverenigbaarheidsgevallen wordt vooral gedacht aan een controle door een andere bodemsaneringsdeskundige. De procedure zal voorzien dat de erkende

bodemsaneringsdeskundige, die zich in een van de gevallen van onverenigbaarheid bevindt, een voorafgaandelijke melding zal moeten doen aan de OVAM met een beschrijving van de genomen beheersmaatregel. Er zal een verplichting zijn om de toepassing van een beheersmaatregel mee op te nemen in het verslag van het eindresultaat van de dienstverlening waarvoor de onverenigbaarheid van toepassing was, inclusief het verslag van de controle door de andere erkende bodemsaneringsdeskundige. Dit zal betekenen dat het betrokken verslag van bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, eindevaluatieonderzoek,... een toelichting en beoordeling zal bevatten van de uitgevoerde beheersmaatregel. De voorafgaande melding aan de OVAM behoudt de mogelijkheid aan de OVAM voor opvolging in het kader van een procesaudit.

Artikel 64. Met deze bepaling wordt een artikel 55, §3/1, in het VLAREL ingevoegd. Dit nieuw artikel voorziet in een verval van rechtswege van de erkenning als bodemsaneringsdeskundige die verband houdt met de bijzondere gebruikseis om te beschikken over minstens één persoon met individuele handtekeningsbevoegdheid.

Met oog op kwaliteitsborging moeten erkende bodemsaneringsdeskundigen de verslagen en rapporten die ze opmaken in het kader van hun erkenning laten ondertekenen door minstens één persoon die beschikt over individuele handtekeningsbevoegdheid (art. 53/4, §1, van het VLAREL). De ondertekening impliceert dat betrokkene zich het verslag en het rapport eigen maakt en de verantwoordelijkheid voor de inhoud ervan op zich neemt. Deze verplichting is geformuleerd als een bijzondere gebruikseis voor de erkende bodemsaneringsdeskundigen. Op basis van een getuigschrift van de aanvullende opleiding voor bodemsaneringsdeskundigen, afgeleverd door een erkend opleidingscentrum, kan individuele handtekeningsbevoegdheid worden verkregen van het hoofd van de afdeling Bodembeheer van de OVAM.

De erkenning als bodemsaneringsdeskundige heeft betrekking op het leiden van de uitvoering van bodemonderzoeken en eindevaluatieonderzoeken, van de opstelling van bodemsaneringsprojecten, evaluatierapporten, technische verslagen en studies in het kader van grondverzet en van de begeleiding van bodemsaneringswerken. Deze taken vinden hun neerslag in verslagen en rapporten en vormen aldus de kernactiviteit van de bodemsaneringsdeskundigen. Om van hun erkenning gebruik te kunnen maken, moeten de bodemsaneringsdeskundigen dan ook beschikken over minstens één persoon met individuele handtekeningsbevoegdheid. Als de bodemsaneringsdeskundige niet over minstens één dergelijk persoon beschikt, kan hij de kernactiviteit van zijn erkenning niet uitvoeren. Het is dan ook redelijk verantwoord om te voorzien dat bij overtreding van de betreffende bijzondere gebruikseis de erkenning van rechtswege vervalt. Een bodemsaneringsdeskundige kan in bepaalde gevallen evenwel ook buiten zijn wil in de situatie terechtkomen waarin hij niet langer beschikt over een persoon met individuele handtekeningsbevoegdheid. Om die reden wordt voorzien dat het verval van de erkenning van rechtswege pas gebeurt als de bodemsaneringsdeskundige gedurende een periode van negentig dagen niet beschikt (op continue basis ter beschikking hebben in de zin van artikel 4, §2, van het VLAREL) over minstens één persoon met individuele handtekeningsbevoegdheid. De bodemsaneringsdeskundige heeft op die manier nog een redelijke termijn om zich alsnog in regel te stellen en dus het verval van zijn erkenning te voorkomen.

Artikel 65. Met artikel 68 van het wijzigingsbesluit worden verscheidene wijzigingen aangebracht in de lijsten 5° en 6° van bijlage 3 van het VLAREL: de pakketten voor de laboratoria vermeld in artikel 6, 5°, e), en f), van het VLAREL.

Met een eerste wijziging worden de twee lijsten met pakketten in overeenstemming gebracht met de inkanteling van bodemmaterialen in het VLAREBO. Het gebruik van bagger- en ruimingsspecie wordt niet langer geregeld onder het Materialendecreet en VLAREMA, maar wel in het kader van het Bodemdecreet en het VLAREBO. De bemonstering van bagger- en ruimingsspecie is niet langer een afvalstoffenhandeling

en het afvalstoffenpakket MA.1. wordt dan ook geschrapt. Onder de monsterneming worden ook de veldmetingen en de rapportagemodaliteiten van het CMA gevat die nodig zijn om de monsterneming te kaderen.

Een tweede wijziging betreft de invoering van een nieuw pakket A.3.3 in het pakket A.3 in bijlage 3, 5°, bij het VLAREL als gevolg van het een wijziging van het VLAREMA bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2016 (VLAREMA 5). VLAREMA 5 voert voor drie bijkomende parameters normen in voor het gebruik van afvalstoffen als bouwstof namelijk in artikel 2.3.2.1, §1, 6° van het VLAREMA. De maximale gehalten aan fysische verontreinigingen zijn voor vlottende verontreinigingen 5,0 cm³/kg droge stof, voor niet-vlottende verontreinigingen 1,0% (massa/massa) en voor glas 2,0% (massa/massa). Voor deze drie parameters zijn in het compendium CMA reeds procedures opgenomen en goedgekeurd bij ministerieel besluit. Een aantal bouwtechnische laboratoria voeren deze proeven reeds uit op gerecycleerde granulaten in het kader van het Eenheidsreglement. Artikel 2.2.8, §2, van het VLAREMA bepaalt dat de materialen, vermeld in artikel 2.2.3 [...], die worden beschouwd als grondstoffen, minstens eenmaal per jaar worden geanalyseerd door een erkend laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materialen, vermeld in artikel 6, 5°, e), van het VLAREL. Conform artikel 2.4.2.2, 7°, VLAREMA bevat een aanvraag voor grondstofverklaring, indien van toepassing, een monsternemings- en analyseverslag van een representatief monster van het materiaal, opgesteld door een erkend laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materialen, vermeld in artikel 6, 5°, e), van het VLAREL.

Omwille van voormelde bepalingen is het noodzakelijk om ook voor deze fysische verontreinigingen laboratoria te erkennen in het kader van VLAREL. Wegens de specificiteit van de proeven en de bijhorende apparatuur is het aangewezen om voor deze drie parameters een apart parameterpakket te introduceren. Het nieuwe pakket A.3.3 (fysische verontreinigingen) kan afzonderlijk aangevraagd worden en bevat de volgende parameters: vlottende verontreinigingen, niet-vlottende verontreinigingen en glas.

Een derde wijziging betreft een opheffing van het pakket A.5.3 in bijlage 3, 5°, bij het VLAREL. De test op vezelvrijstelling van asbest is in het leven geroepen om na te gaan of asbesthoudende materialen al dan niet moeten gecementeerd worden voor het gestort wordt. Vrije asbest zoals spuitasbest moet eerst gecementeerd worden omdat bij manipulatie risico voor vezelverspreiding zeer groot is. Het is in zo een geval ook zeer duidelijk dat asbestvezels nauwelijks gebonden zijn. Anderzijds is in asbestcementproducten de vezel wel voldoende gebonden en is bijkomende cementatie niet nodig. Maar er zijn een aantal asbesthoudende bouwmaterialen die zich inzake vrije/slecht gebonden vezels in een grijze zone bevinden. Inmiddels weet men uit ervaring wel over welke materialen het gaat.

Wat betreft de specifieke analysepakketten voor het gebruik en de verwijdering van bodemmaterialen, worden de desbetreffende pakketten voorzien onder punt 6°. Een erkend laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering, voert de betreffende analyses uit. Laboratoria die momenteel de analyses voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie onder een afvalstoffenpakket uitvoeren, kunnen deze taak blijven uitvoeren onder het bodempakket. Als basispakket wordt het analysepakket bodem-vaste fractie en waterbodem onderscheiden. Deze opdeling sluit aan op de gangbare praktijk waarbij de inkeuring en de voorbehandeling van waterverzadigde bagger- en ruimingsspecie apart gebeurt ten opzichte van steekvaste bodems. Als uitbreiding op deze basispakketten wordt het pakket voor gebruik van bodemmaterialen opgenomen. Dit pakket vervangt het huidige pakket 'uitgegraven bodem'. De benaming 'uitgegraven bodem' sluit immers niet meer aan bij de voorgestelde regeling. Bodemmaterialen die niet voor gebruik in aanmerking komen, kunnen worden gestort. Het pakket 'storten van bodemmaterialen' voorziet de analyses die nodig zijn om de bagger- en ruimingsspecie te verwijderen op een

monodeponie voor bagger- en ruimingsspecie.

Daarnaast wordt een pakket ingevoerd voor de analyse van asbest in bodem. Door het ontbreken van een erkenning kan op dit moment in principe elk laboratorium de analyse van asbest uitvoeren. Omwille van de specificiteit van deze analyse is het echter aangewezen dat dit in een laboratorium gebeurt dat de nodige kennis van zaken heeft. Daarom wordt in voorliggend besluit er bewust voor gekozen om de analyse van asbest in bodem als apart pakket vast te stellen, en niet als uitbreidingspakket van bodem. Gespecialiseerde asbestlabo's die niet vertrouwd zijn met de gangbare bodemanalyses, zijn dan ook in de mogelijkheid om voor dit specifieke analysepakket erkend te worden..

Wat de monstername van asbest betreft, blijft de bodemdeskundige verantwoordelijk voor de voorafgaande monstername volgens de overeenkomstige procedure, opgenomen in het compendium CMA. Een bijkomende erkenning is niet noodzakelijk.

In het kader van bodemonderzoeken worden af en toe binnenlucht- of bodemluchtmetingen gevraagd om de gezondheidsrisico's ten gevolge van de verdamping van de verontreiniging te kunnen inschatten. Het gaat hier dan uiteraard over producten die door hun vluchtigheid een probleem kunnen vormen in kelders, leefruimtes of fabrieksgebouwen. Door het ontbreken van een erkenning kan op dit moment in principe iedereen een luchtanalyse uitvoeren. Gezien de belangrijkheid van zo'n meting in het kader van de inschatting van mogelijke humane risico's, is het zeker aangewezen dat dit met kennis van zaken wordt uitgevoerd, en dat de nodige zekerheid bestaat dat het bekomen resultaat betrouwbaar is.

De bodemdeskundige is verantwoordelijk voor de luchtstaalname volgens de beschikbare CMA-procedures, en nadien de interpretatie van het resultaat. De code van goede praktijk 'Evaluatie van uitdampingsrisico's in het kader van bodem- en grondwaterverontreinigingen' wordt momenteel in overleg met sector en VITO opgemaakt. Omdat het zeer belangrijk is dat dergelijke metingen op de juiste plaats, juiste hoogte in de betreffende ruimte en met de juiste apparatuur gebeuren, is het aangewezen dat de deskundige zich deze materie eigen maakt of zich voldoende laat bijstaan door experts. Een bijkomende erkenning is niet noodzakelijk.

VITO beschikt over een procedure voor analyse van luchtstalen en kan dit vrij eenvoudig omzetten in een CMA-procedure. De bestaande CMA-procedures voor de monstername van binnenlucht en bodemlucht zijn geactualiseerd.

5. Wijzigingen van het VLAREMA van 17 februari 2012

Ingevolge de inkanteling van de bodemmaterialen in het VLAREBO worden de bepalingen voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib als bodem of bouwstof w in VLAREMA geschrapt. Afvalstoffen komen niet meer in aanmerking voor het gebruik als bodem.

Artikel 66. Deze bepaling wijzigt de definitie van bagger- en ruimingsspecie in het VLAREMA in die zin dat voor de omschrijving wordt doorverwezen naar de definities in het Bodemdecreet:

- baggerspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van bevaarbare waterlopen die behoren tot het openbare hydrografische net, of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur, met inbegrip van kanalen, havens en dokken;
- ruimingsspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van oppervlaktewateren als vermeld in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en geen baggerspecie is;

Artikel 67. Met de wijziging van artikel 2.2.3. van het VLAREMA wordt het gebruik van grondstoffen als bodem of voor bouwkundig bodemgebruik uitgesloten uit het toepassingsgebied van VLAREMA.

Artikel 68. Met artikel 68 en 71 van dit besluit worden de bepalingen voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentoniet-slib als bodem of bouwstof in het VLAREMA opgeheven. Afvalstoffen komen niet meer in aanmerking voor het gebruik als bodem. Bijgevolg kunnen de in het VLAREMA opgenomen bepalingen over de criteria voor grondstoffen, bestemd voor gebruik als bodem (artikel 2.3.3.1 VLAREMA) en over de voorwaarden voor het gebruik van grondstoffen als bodem (artikel 5.3.4.1. tot en met 5.3.4.7 van het VLAREMA) worden opgeheven.

Artikel 69. Op basis van het VLAREMA is een grondstofverklaring vereist als men bepaalde afvalstoffen als grondstof wil gebruiken. De producent van de beoogde grondstof vraagt de grondstofverklaring aan bij de OVAM. In voorkomend geval zal de aanvraag ook een monsternemings- en analyseverslag moeten bevatten van een representatief monster van het materiaal waarvoor grondstofverklaring aangevraagd (artikel 2.4.2.2, 7°, van het VLAREMA).

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt in het VLAREMA voorzien dat een verslag van de monsterneming van een representatief monster van het materiaal, uitgevoerd en opgesteld onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige in het kader van de taken, vermeld in artikel 6, 6°, van het VLAREL (bijv. opmaak technisch verslag), ook als monsternemingsverslag in de zin van artikel 2.4.2.2, 7°, van het VLAREMA wordt aanvaard.

Zo zal de erkende bodemdeskundige tijdens de opmaak van een technisch verslag de milieuhygiënische kwaliteit bepalen van de bodemmaterialen, maar ook van andere voorkomende materialen (bijv. lagen mijnsteen, puinlagen). In het kader van de volumebalans van de werken, maar ook in kader van het asbeststappenplan voor uitgegraven bodem wordt beleidsmatig aangestuurd om alle materialen die vrijkomen bij de werken te laten onderzoeken. Als een erkende bodemsaneringsdeskundige voor de opmaak van een technisch verslag bemonsteringen op bodemmaterialen of ander uit te graven materialen uitvoert of laat uitvoeren en hij laat de monsters analyseren door een erkend laboratorium voor bodem of afval, dan moeten de resultaten voor de opmaak van het technische verslag bruikbaar blijven in het kader van andere wetgevingen (bijv. voor de acceptatie van de bodemmaterialen op stortplaatsen).

Artikel 70. In artikel 4.1.2 van het VLAREMA worden bagger- en ruimingsspecie aangewezen als bijzondere afvalstof. Volgens artikel 3, 9°, van het Materialendecreet is een bijzondere afvalstof een afvalstof die wegens haar aard, samenstelling, herkomst of verwerking een bijzondere regeling behoeft. Die bijzondere regeling kan zowel in strengere als in minder strenge zin afwijken van de algemene regeling. De kwalificatie "bijzondere afvalstof" heeft geen impact op de procedures voor het bekomen van vergunningen (omgevingsvergunning, In- en Uitvoer) of grondstofverklaringen. De kwalificatie 'bijzondere afvalstof' voor bagger- en ruimingsspecie schrappen zou o.a. impliceren dat monstortplaatsen voor bagger- en ruimingsspecie uitgesloten zijn.

Het is dan ook noodzakelijk om bagger- en ruimingsspecie die vanuit bouwtechnisch of milieukundig oogpunt niet valoriseerbaar is om te gebruiken als bodem, voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product in het kader van de grondverzetregeling van het VLAREBO toch nog te blijven kwalificeren als bijzondere afvalstof. Artikel 73 van dit besluit zorgt hiervoor.

Artikel 71. Zie toelichting bij artikel 68 van dit besluit.

Artikel 72. De traceerbaarheidsprocedure en de opvolging van de volumebalans van een werf maakt dat de bodembeheerorganisaties de opvolging van het gebruik van alle uitgegraven, gebaggerde of geruimde bodemmateriële kunnen verzekeren. Het correct attesteren van de geleverde bodemmateriële kan echter maar gebeuren als de bodembeheerorganisatie ook op de hoogte is van de bestemming van de andere partijen (die niet geschikt waren voor hergebruik, of worden afgevoerd naar een ander gewest/land). In het kader van de opvolging van de volumebalans voor de door hen opgevolgde uitgravingen krijgen de bodembeheerorganisaties de mogelijkheid tot administratieve controle op de afvoer van alle materiële die tijdens de uitgraving vrijkomen en afgevoerd worden. Artikel 72 van voorliggend besluit voegt in hoofdstuk 6 van het VLAREMA over het inzamelen en vervoeren van afvalstoffen met artikel 6.1.1.4/1 een bepaling in die regelt dat de erkende bodembeheerorganisaties in het kader van de controle op de volumebalans de verwijdering van verontreinigde bodemmateriële afkomstig van grond-, bagger- of ruimingswerken kunnen opvolgen.

Artikel 73. Het gebruik van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib als bodem en voor bouwkundig bodemgebruik wordt geregeld in het VLAREBO. In de lijsten van materiële die in aanmerking komen voor gebruik als grondstoffen van bijlage 2.2 bij het VLAREMA wordt met voorliggende bepaling in afdeling 2 (gebruik in of als bouwstof) het gebruik van baggerspie en ruimingsspecie uit de lijst geschrapt. De lijst voor het gebruik van materiële als bodem van afdeling 3 van bijlage 2.2 bij het VLAREMA wordt volledig geschrapt.

6. Slotbepalingen

Omwille van de rechtszekerheid en om eventuele betwistingen in het kader van de overgang naar de nieuwe regeling te vermijden, worden in de voorliggende regeling een aantal overgangsbepalingen opgenomen.

Artikel 74. Met voorliggend besluit wordt de procedure voor de cofinanciering aangepast. In de aangepaste procedure wordt de cofinanciering aangevraagd en uitbetaald na de uitvoering van de bodemsaneringswerken, terwijl in de huidige procedure een beslissing over de cofinanciering wordt genomen voor de aanvang van de bodemsaneringswerken die in aanmerking komen voor de cofinanciering met een uitbetaling van de cofinanciering na de werken. Gelet op de verschillen in procedure is er nood aan duidelijkheid over de cofinancieringsaanvragen die worden ingediend voor de inwerkingtreding van de nieuwe procedure en waarover op moment van inwerkingtreding nog geen beslissing is genomen.

Deze bepaling regelt de overgang naar de nieuwe procedure.

Artikel 75. In kader van huidige procedure wordt de cofinancieringsbeslissing genomen voor de uitvoering van de bodemsaneringswerken die in aanmerking komen voor cofinanciering. Deze beslissing kent bijgevolg rechten toe aan de begunstigde van de cofinanciering. Het spreekt voor zich dat de aanpassing van de procedure hieraan geen afbreuk kan doen. Vandaar de noodzaak van een overgangsmaatregel.

Met voorliggende overgangsbepaling wordt voorzien dat de cofinancieringsbeslissingen die dateren van voor de inwerkingtreding van de nieuwe regeling hun gelding blijven behouden. De huidige regels voor aanvraag tot uitbetaling en de uitbetaling zelf van de cofinanciering blijven van toepassing voor die cofinancieringsbeslissingen.

Artikel 76. Deze bepaling voorziet in een overgangsregeling voor de beoordeling en afhandeling van technische verslagen die worden ingediend voor de inwerkingtreding van de vervanging van titel III, hoofdstuk XIII van het VLAREBO. De betreffende technische verslagen worden beoordeeld en afgehandeld overeenkomstig de procedures en normen die van toepassing waren op het ogenblik dat het technisch verslag werd

ingediend. Voorwaarde is dat de uitgegraven bodem wordt gebruikt binnen honderdtachtig dagen na de inwerkingtreding van de vervangen regeling. De traceerbaarheidsprocedure en de werking van de erkende bodembeheerorganisaties zullen voorzien in een vlotte opvolging van deze regeling.

Artikel 77. Aangezien met dit besluit de voorwaarden voor de erkenning als bodembeheerorganisatie, als tussentijdse opslagplaats of als grondreinigingscentrum gewijzigd werden, wordt voorzien in een overgangsregeling voor de erkenningsaanvragen die voor de inwerkingtreding van dit besluit werden ingediend maar nog niet werden beoordeeld. Als overgangsregeling wordt voorzien dat die erkenningsaanvragen worden beoordeeld en afgehandeld conform de bepalingen die van toepassing waren op het ogenblik dat de aanvraag werd ingediend.

Artikel 78. De erkennings- en gebruiksvoorwaarden die met artikel 43 van dit besluit worden ingevoegd of gewijzigd gelden ook voor de bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen en grondreinigingscentra die reeds erkend zijn op het moment van de inwerkingtreding van voormelde artikel 43.

Als overgangsregeling wordt voorzien dat de bestaande erkende bodembeheerorganisaties, tussentijdse bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen en grondreinigingscentra opslagplaatsen of grondreinigingscentra honderdtachtig dagen de tijd krijgen om zich naar de nieuwe en gewijzigde voorwaarden te conformeren.

Artikel 79. Ingevolge de inkanteling van de bodemmaterialen in de grondverzetregeling van het VLAREBO (artikel 43 van dit besluit) wordt het gebruik van bagger- en ruimingsspecie als bodem of voor bouwkundig bodemgebruik uit het toepassingsgebied van het VLAREMA uitgesloten. Met oog op rechtszekerheid wordt een overgangsbepaling voorzien voor de grondstofverklaringen die voor de inkanteling werden afgeleverd. De grondstofverklaringen voor bagger- of ruimingsspecie, bentonietslib of grondbrij die werden verleend met toepassing van het VLAREMA blijven nog 1 jaar geldig na de inwerkingtreding van artikel 43 van dit besluit.

Artikel 80. Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de bepalingen van dit besluit.

De bepalingen van dit besluit treden in werking op 1 januari 2019, met uitzondering van artikel 63 van dit wijzigingsbesluit over de aanpassing van de onverenigbaarheidsregeling voor erkende bodemsaneringsdeskundigen dat in werking treedt op een door de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te bepalen datum. Een wijziging van de standaardprocedures is immers noodzakelijk met oog op de uitvoering van de aanpassing van de onverenigbaarheidsregeling.

Artikel 81. Deze bepaling geeft aan dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, zorgt voor de uitvoering van dit besluit.

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE